Úradný vestník
Európskej únie

SK
Séria L

2026/1021

11.5.2026

SMERNICA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY (EÚ) 2026/1021

z 29. apríla 2026

o boji proti korupcii, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2003/568/SVV a Dohovor o boji proti korupcii úradníkov Európskych spoločenstiev alebo úradníkov členských štátov Európskej únie a ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 82 ods. 1 písm. d) a článok 83 ods. 1 a 2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

so zreteľom na stanovisko Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru ([1]),

so zreteľom na stanovisko Výboru regiónov ([2]),

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom ([3]),

keďže:

(1) Korupcia zostáva na úrovni Únie významným problémom, ktorý ohrozuje stabilitu a bezpečnosť spoločnosti okrem iného tým, že umožňuje organizovanú a inú závažnú trestnú činnosť. Korupcia oslabuje demokratické inštitúcie a univerzálne hodnoty, na ktorých je Únia založená, najmä právny štát, demokraciu, rovnosť a ochranu základných práv. Ohrozuje rozvoj, prosperitu a udržateľnosť a inkluzívnosť našich hospodárstiev. Boj proti korupcii je nevyhnutný pre posilnenie kvality demokracie a plné uplatňovanie zásad právneho štátu. Na účinné predchádzanie korupcii a boj proti nej je potrebný komplexný a multidisciplinárny prístup. Cieľom tejto smernice je riešiť korupciu prostredníctvom trestného práva a umožniť lepšiu cezhraničnú spoluprácu medzi príslušnými orgánmi.

(2) V rámcovom rozhodnutí Rady 2003/568/SVV ([4]) sa stanovujú požiadavky týkajúce sa kriminalizácie korupcie v súkromnom sektore. Dohovor o boji proti korupcii úradníkov Európskych spoločenstiev alebo úradníkov členských štátov Európskej únie ([5]) vypracovaný na základe článku K.3 ods. 2 písm. c) Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Dohovor o boji proti korupcii úradníkov Európskych spoločenstiev alebo úradníkov členských štátov Európskej únie“) sa zaoberá určitým korupčným správaním úradníkov Európskych spoločenstiev alebo úradníkov členských štátov vo všeobecnosti. Uvedené nástroje však nie sú dostatočne komplexné a súčasný stav kriminalizácie korupcie sa v jednotlivých členských štátoch líši, čo bráni ucelenej a účinnej reakcii v celej Únii. Objavili sa aj nedostatky v presadzovaní a prekážky v spolupráci medzi príslušnými orgánmi rôznych členských štátov. Cieľom tejto smernice je zmeniť a rozšíriť ustanovenia uvedených nástrojov. Vzhľadom na to, že zamýšľané zmeny sú svojím počtom a povahou zásadné, v záujme jasnosti by sa oba nástroje mali vo vzťahu k členským štátom, ktoré sú viazané touto smernicou, nahradiť v celom svojom rozsahu.

([1]) Ú. v. EÚ C, C/2024/886, 6.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/886/oj.
([2]) Ú. v. EÚ C, C/2024/1048, 9.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/1048/oj.
([3]) Pozícia Európskeho parlamentu z 26. marca 2026 (zatiaľ neuverejnená v úradnom vestníku) a rozhodnutie Rady z 21. apríla 2026.
([4]) Rámcové rozhodnutie Rady 2003/568/SVV z 22. júla 2003 o boji proti korupcii v súkromnom sektore (Ú. v. EÚ L 192, 31.7.2003, s. 54, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2003/568/oj).
([5]) Dohovor o boji proti korupcii úradníkov Európskych spoločenstiev alebo úradníkov členských štátov Európskej únie vypracovaný na základe článku K.3 ods. 2 písm. c) Zmluvy o Európskej únii (Ú. v. ES C 195, 25.6.1997, s. 2).

(3) Existujúci právny rámec by sa mal aktualizovať a posilniť s cieľom uľahčiť účinný boj proti korupcii v celej Únii. Cieľom tejto smernice je kriminalizácia trestných činov korupcie, ak sú spáchané úmyselne. Úmysel a vedomosť možno vyvodiť z objektívnych a skutkových okolností. Keďže sa v tejto smernici stanovujú minimálne pravidlá, členské štáty môžu v súvislosti s trestnými činmi korupcie prijať alebo zachovať prísnejšie pravidlá. Táto smernica vychádza z existujúceho právneho rámca a nemala by sa vykladať ako snaha oslabiť súčasné vnútroštátne protikorupčné pravidlá.

(4) Korupcia je nadnárodný jav, ktorý ovplyvňuje každú spoločnosť a hospodárstvo. Uvedený medzinárodný rozmer by sa mal v opatreniach prijatých na vnútroštátnej úrovni alebo na úrovni Únie uznať. V opatreniach Únie by sa preto mala zohľadňovať práca Skupiny štátov Rady Európy proti korupcii (GRECO), Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) a Úradu OSN pre drogy a kriminalitu (UNODC).

(5) Rôzne prejavy korupcie si vyžadujú koordinovaný a harmonizovaný prístup členských štátov, aby sa účinne riešili jej základné príčiny a dôsledky. Na účinné riešenie korupcie sú potrebné mechanizmy jej predchádzania a potláčania. Členské štáty sa vyzývajú, aby v rámci boja proti korupcii prijali širokú škálu preventívnych, legislatívnych a kooperačných opatrení. Zatiaľ čo korupcia je v prvom rade trestným činom a konkrétne trestné činy korupcie a trestné činy súvisiace s korupciou sú vymedzené vo vnútroštátnom a v medzinárodnom práve, nedostatočná bezúhonnosť, nepriznané konflikty záujmov alebo závažné porušenia pravidiel bezúhonnosti môžu viesť k trestným činom korupcie, ak sa neriešia. Predchádzanie korupcii zmierňuje potrebu jej trestného potláčania a má širší prínos pri posilňovaní dôvery verejnosti a riadení správania verejných činiteľov. Účinné prístupy vo všetkých členských štátoch k boju proti korupcii by mali vychádzať z opatrení na zvýšenie transparentnosti a bezúhonnosti okrem iného reguláciou v oblastiach, ako je konflikt záujmov, lobizmus a jav otáčavých dverí. Verejné subjekty by sa mali usilovať spĺňať najprísnejšie normy bezúhonnosti, transparentnosti a nezávislosti od nenáležitého ovplyvňovania, čo by malo byť dôležitou súčasťou širšieho riešenia korupcie. Verejná služba, ktorej zamestnanci majú vysokú úroveň zručností a bezúhonnosti, je základným pilierom pre efektívne, transparentné a účinné členské štáty pri ich snahe účinne likvidovať korupciu. K takémuto personálnemu obsadeniu by mohlo prispieť zvýšenie transparentnosti a efektívnosti a uplatňovanie objektívnych kritérií pri nábore a povyšovaní verejných činiteľov. Keďže kľúčovú úlohu pri predchádzaní korupcii a jej odhaľovaní zohráva aj súkromný sektor, členské štáty môžu nabádať súkromné spoločnosti, aby vypracúvali a zavádzali spoľahlivé a účinné mechanizmy dodržiavania predpisov. S cieľom zabezpečiť spoločný prístup, pokiaľ ide o účinnosť takýchto mechanizmov dodržiavania predpisov, ktoré by mohli zahŕňať mapu rizík, kódex správania, hodnotenie treťou stranou a vnútornú kontrolu a audit, môžu členské štáty pri vypracúvaní spoločných usmernení spolupracovať.

(6) Hoci sa v tejto smernici v plnej miere rešpektujú všetky príslušné ustanovenia vnútroštátnych ústav, ústavné zásady a zákony, treba zdôrazniť, že nenáležitá ochrana jednotlivcov – najmä tých vo verejnej funkcii – pred vyvodením zodpovednosti za trestné činy korupcie by mohla narušiť dôveru verejnosti spôsobom, ktorý je nezlučiteľný s cieľmi tejto smernice.

(7) Členské štáty by bez toho, aby bola dotknutá ich inštitucionálna a administratívna autonómia, mali mať zriadené orgány alebo organizačné jednotky poverené predchádzaním korupcii a jej potláčaním. Členské štáty nie sú podľa tejto smernice povinné vytvárať nové orgány alebo organizačné jednotky, ako špecializované súdy alebo tribunály, a môžu rozhodnúť, že funkciami predchádzania a potláčania, ako aj úlohami súvisiacimi s inými trestnými činmi, ako napríklad organizovanou trestnou činnosťou, poveria jeden orgán alebo organizačnú jednotku. V súlade so zásadou autonómie členských štátov takéto orgány alebo jednotky nemusia byť nevyhnutne ústrednými orgánmi alebo organizačnými jednotkami. S plným zreteľom na inštitucionálnu a administratívnu autonómiu členských štátov, ak majú takéto protikorupčné orgány právomoc prijímať rozhodnutia o prípadoch, na ktoré sú upozornené alebo ktoré odhalili, alebo vydávať akékoľvek odporúčania, ktoré považujú za potrebné, mali by fungovať bez nenáležitého zasahovania alebo nenáležitého vplyvu iných strán, a tak sa chrániť pred neprimeranými vonkajšími zásahmi alebo tlakom. S cieľom zabezpečiť účinné fungovanie takýchto orgánov alebo organizačných jednotiek by členské štáty mali zabezpečiť, aby zdroje a právomoci, ktoré sa pridelia takýmto orgánom alebo organizačným jednotkám, zodpovedali riadnemu plneniu ich úloh a umožňovali zabezpečiť špecializované znalosti o predchádzaní korupcii a jej potláčaní.

(8) S cieľom zvýšiť informovanosť občanov o rozsahu, povahe a dôsledkoch korupcie by malo byť možné prijímať rôzne opatrenia, a to aj v spolupráci s príslušnými zainteresovanými stranami, ako je občianska spoločnosť, akademická obec a médiá. Takéto opatrenia by mohli zahŕňať napríklad špecializované informačné zdroje, zbierky publikácií a príslušnej regulácie, ako aj kampane na zvyšovanie informovanosti a semináre prístupné verejnosti a v prístupnom jazyku.

(9) Únia je zmluvnou stranou Dohovoru Organizácie Spojených národov proti korupcii, ktorý je najkomplexnejším medzinárodným právnym nástrojom v oblasti boja proti korupcii a spája opatrenia na predchádzanie korupcii a boj proti nej. Vyžaduje sa v ňom, aby zmluvné strany dohovoru prijali legislatívne a iné opatrenia na zavedenie trestných činov týkajúcich sa úplatkárstva, sprenevery a prania špinavých peňazí a zvážili prijatie legislatívnych alebo iných opatrení na kriminalizáciu ďalších činov, ako je zneužitie funkcie, obchodovanie s vplyvom a neoprávnené obohatenie. V súlade so záväzkami obsiahnutými v politickom vyhlásení prijatom na mimoriadnom zasadnutí Valného zhromaždenia Organizácie Spojených národov proti korupcii v roku 2021 s názvom „Náš spoločný záväzok účinne riešiť výzvy a vykonávať opatrenia na predchádzanie korupcii a boj proti nej a na posilnenie medzinárodnej spolupráce“ by Únia mala v rámci možností presiahnuť rámec minimálnych požiadaviek Dohovoru Organizácie Spojených národov proti korupcii a stanoviť ďalšie opatrenia na predchádzanie korupcii a boj proti nej. Táto smernica vychádza z pripomienok a najlepších postupov vyplývajúcich z mechanizmu na preskúmanie vykonávania Dohovoru Organizácie Spojených národov proti korupcii.

(10) Vzhľadom na vývoj hrozieb korupcie, právne záväzky Únie a členských štátov vyplývajúce z medzinárodného práva a vývoj vnútroštátnych právnych rámcov by sa vymedzenie trestných činov korupcie malo ďalej aproximovať vo všetkých členských štátoch, aby komplexnejšie pokrývalo korupčné konanie.

(11) S cieľom zabrániť beztrestnosti trestných činov korupcie vo verejnom sektore by sa mal dobre vymedziť rozsah uplatňovania tejto smernice. Po prvé, pojem verejný činiteľ by mal zahŕňať aj osoby pracujúce v medzinárodných organizáciách vrátane inštitúcií, agentúr a orgánov Únie a medzinárodných súdov. Po druhé, keďže mnohé subjekty alebo osoby vykonávajú verejné funkcie bez toho, aby zastávali úradnú funkciu, pojem verejný činiteľ by mal zahŕňať všetkých príslušných úradníkov, či už menovaných, volených alebo zamestnaných na základe zmluvy, ktorí zastávajú úradnú správnu alebo súdnu funkciu, ako aj všetky osoby poskytujúce verejnú službu, ktorým bola zverená verejná moc alebo ktoré podliehajú kontrole či dohľadu verejných orgánov v súvislosti s vykonávaním takejto funkcie verejnej služby, aj keď nezastávajú úradnú funkciu. Na účely tejto smernice by vymedzenie pojmu verejný činiteľ malo zahŕňať aj osoby vykonávajúce funkcie verejnej služby v štátom vlastnených a štátom kontrolovaných podnikoch, ako aj v nadáciách na správu aktív a v súkromných spoločnostiach vykonávajúcich verejnú službu, a v právnických osobách, ktoré uvedené subjekty zriadili alebo udržiavajú. Každá osoba zastávajúca zákonodarnú funkciu na vnútroštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni by sa na účely tejto smernice mala v súlade s vnútroštátnym právom považovať za štátneho úradníka.

(12) Vysokopostavení úradníci by sa mali chápať ako osoby, ktoré vykonávajú kľúčové výkonné, správne, zákonodarné alebo justičné funkcie. Takéto funkcie môžu zahŕňať aktívnu účasť na rozvoji alebo výkone vládnych funkcií, určovanie a vykonávanie politík, presadzovanie právnych predpisov, navrhovanie alebo vykonávanie právnych predpisov, prijímanie a vykonávanie sekundárnych právnych predpisov alebo normatívnych dekrétov, prijímanie rozhodnutí o výdavkoch verejnej správy a prijímanie rozhodnutí o vymenovaní jednotlivcov do kľúčových výkonných, správnych, zákonodarných alebo justičných funkcií, ako aj rozhodovanie o súdnych prípadoch. Medzi vysokopostavených úradníkov môžu patriť štátni úradníci, ako sú predsedovia ústrednej a regionálnej vlády, členovia ústrednej a regionálnej vlády, námestníci ministrov, štátni tajomníci, kľúčoví politickí poradcovia, predsedovia a členovia kancelárie alebo kabinetu ministra, ak boli zriadené, ako aj členovia parlamentných komôr, členovia ústavných a najvyšších súdov, generálny prokurátor a členovia najvyšších kontrolných inštitúcií, ako aj členovia kolégia komisárov Európskej komisie a poslanci Európskeho parlamentu.

(13) Je potrebné posilniť právny rámec na boj proti úplatkárstvu a zabezpečiť, aby boli orgány presadzovania práva a prokuratúry vybavené účinnými a primeranými nástrojmi. Možno rozlišovať dva typy úplatkárstva verejných činiteľov. K aktívnemu úplatkárstvu vo verejnom sektore dochádza vtedy, keď nejaká osoba prisľúbi, ponúkne alebo poskytne akúkoľvek nenáležitú výhodu s cieľom ovplyvniť verejného činiteľa. K pasívnemu úplatkárstvu vo verejnom sektore dochádza vtedy, keď si verejný činiteľ vyžiada alebo prijme takúto nenáležitú výhodu alebo prijme jej ponuku alebo prísľub za to, že bude určitým spôsobom konať alebo sa určitého konania zdrží. Výhody môžu byť hmotné alebo nehmotné a peňažné alebo nepeňažné. Výhoda sa nepovažuje za nenáležitú, ak je napríklad povolená zákonom alebo administratívnymi pravidlami alebo ak ide o drobné dary alebo dary veľmi nízkej hodnoty. V tejto smernici by sa mali stanoviť aj minimálne pravidlá týkajúce sa úplatkárstva a iných foriem korupcie v súkromnom sektore, v ktorom medzi bezprostredné obete patria neférovo znevýhodnené podniky a v ktorom môže každý úplatok narušiť voľnú hospodársku súťaž. Trestný čin úplatkárstva vo verejnom sektore vychádza z trestných činov pasívnej a aktívnej korupcie vymedzených v článkoch 2 a 3 Dohovoru o boji proti korupcii úradníkov Európskych spoločenstiev alebo úradníkov členských štátov Európskej únie a nemal by sa vykladať ani uplatňovať zhovievavejším spôsobom v porovnaní s uvedenými ustanoveniami dohovoru.

(14) Konanie v rozpore s pracovnými povinnosťami riaditeľov alebo pracovníkov subjektov súkromného sektora v rámci hospodárskej, finančnej alebo podnikateľskej činnosti môže poškodiť záujmy spoločnosti súkromného sektora a môže tiež spôsobiť narušenie hospodárskej súťaže v súvislosti s nákupom tovaru alebo komerčných služieb na úkor potenciálnych konkurentov a širokej verejnosti. Cieľom kriminalizácie úplatkárstva v súkromnom sektore je odradiť od oboch druhov ujmy. Mala by prispieť k tomu, aby sa zabránilo tretím osobám zasahovať do férového podnikania sľubovaním, ponúkaním alebo poskytovaním akejkoľvek nenáležitej výhody riaditeľom alebo pracovníkom subjektov súkromného sektora, aby konali alebo sa zdržali konania v rozpore so svojimi povinnosťami (aktívne úplatkárstvo v súkromnom sektore). Tento trestný čin by sa mal vzťahovať aj na riaditeľov a pracovníkov subjektov súkromného sektora, ktorí si vyžiadajú alebo prijmú akúkoľvek nenáležitú výhodu, jej ponuku alebo prísľub za to, že budú konať alebo sa zdržia konania v rozpore so svojimi povinnosťami (pasívne úplatkárstvo v súkromnom sektore).

(15) S cieľom zabezpečiť, aby verejní činitelia úmyselne nepoškodzovali finančné záujmy dotknutého verejného alebo súkromného subjektu použitím finančných prostriedkov na iné ako určené účely, mali by sa stanoviť pravidlá týkajúce sa trestného činu sprenevery majetku verejnými činiteľmi, ktorým bol tento majetok zverený do správy. Sprenevera by mala predstavovať trestný čin, ak vedie k získaniu výhody pre verejného činiteľa alebo tretiu stranu alebo poškodeniu finančných záujmov dotknutého verejného alebo súkromného subjektu. V záujme komplexného prístupu k boju proti korupcii sa členské štáty tiež nabádajú k tomu, aby kriminalizovali spreneveru v súkromnom sektore. Členské štáty by nemali definovať tento trestný čin tak, aby si vyžadoval preukázanie poškodenia aj prospechu.

(16) Vyvíjanie vplyvu na verejných činiteľov na získanie nenáležitej výhody môže vážne narušiť riadne fungovanie verejnej správy. Aby sa to primerane riešilo, znaky skutkovej podstaty trestného činu obchodovania s vplyvom by mali zahŕňať dve rôzne situácie, ak sa tento pácha úmyselne. Po prvé, tento trestný čin by sa mal vzťahovať na prísľub, ponuku alebo poskytnutie akejkoľvek nenáležitej výhody s cieľom vyvinúť nevhodný vplyv na získanie nenáležitej výhody od verejného činiteľa. Po druhé, mal by sa vzťahovať aj na vyžiadanie alebo prijatie akejkoľvek nenáležitej výhody, jej ponuky alebo prísľubu s cieľom vyvinúť nevhodný vplyv na získanie nenáležitej výhody od verejného činiteľa. Takéto konanie by malo predstavovať trestný čin bez ohľadu na to, či bol tento vplyv údajný alebo reálny, či sa vyvinul a či viedol k zamýšľanému výsledku alebo nie. Daný trestný čin by sa nemal vzťahovať na legitímne vykonávanie uznaných foriem zastupovania záujmov alebo právneho zastupovania, ktorých cieľom môže byť legitímne ovplyvnenie verejného rozhodovania, pri ktorých však nedochádza k nenáležitej výmene výhod. Takéto formy zastupovania záujmov, ako napríklad advokácia, sa často vykonávajú v regulovanom prostredí práve preto, aby sa v dôsledku nedostatočnej transparentnosti neotvorila cesta korupcii. Zavedenie dobre fungujúcich dodatočných pravidiel zameraných na zverejňovanie konfliktov záujmov, jav „otáčavých dverí“ alebo financovanie politických strán takisto môže pomôcť, aby sa predišlo sivým zónam a nenáležitému vplyvu. Na účely trestného činu obchodovania s vplyvom nenáležitá výhoda s cieľom vyvinúť nevhodný vplyv zahŕňa odmenu za tie formy zastupovania, pri ktorých sa takáto činnosť vykonáva spôsobom, ktorý spĺňa ostatné znaky skutkovej podstaty trestného činu, a to okrem iného na základe relevantného porušenia príslušných pravidiel.

(17) Nezákonný výkon verejných funkcií môže ohroziť dôveru verejnosti, právny štát a ekonomickú spravodlivosť a vážne poškodiť verejný záujem. Aby sa takémuto poškodeniu zabránilo, členské štáty by mali identifikovať závažné porušenie zákona, či už v podobe konania, alebo nekonania, alebo oboch. Takéto závažné porušenie môže zahŕňať napríklad porušenie ustanovení právnych predpisov alebo regulačných ustanovení, ktoré majú kandidátom zaručiť voľný prístup a zmluvy s rovnakými podmienkami, alebo úmyselné ohýbanie zákona sudcami alebo rozhodcami. Členské štáty by mali mať možnosť obmedziť uplatňovanie trestného činu nezákonného výkonu verejných funkcií na niektoré kategórie verejných činiteľov. Pri identifikácii relevantného závažného porušenia zákona by členské štáty mohli zohľadniť okrem iného to, či bol skutok spáchaný s cieľom získať nenáležitú výhodu pre dotknutého činiteľa alebo tretiu stranu alebo či bol spáchaný s cieľom poškodiť legitímne práva alebo záujmy osoby.

(18) Marenie spravodlivosti je trestný čin, ktorý sa pácha na podporu korupcie, ako aj iných trestných činov. Uznáva sa to v trestnom práve členských štátov. Preto je potrebné kriminalizovať marenie spravodlivosti, ktoré zahŕňa použitie fyzického násilia, hrozieb alebo zastrašovania alebo navádzanie na krivú výpoveď či predkladanie nepravdivých dôkazov. Do rozsahu tohto trestného činu by malo patriť aj konanie, ktorého cieľom je zasahovať do poskytovania svedeckých výpovedí alebo predkladania dôkazov či do výkonu úradných povinností sudcov alebo príslušníkov orgánov presadzovania práva. V súlade s Dohovorom Organizácie Spojených národov proti korupcii sa táto smernica vzťahuje výlučne na marenie spravodlivosti v konaní týkajúcom sa trestného činu korupcie. Pri transpozícii tejto smernice by členské štáty nemali byť povinné špecificky ustanoviť trestný čin marenia spravodlivosti v súvislosti s trestnými činmi korupcie, ako sa stanovuje v kapitole II tejto smernice, ak ich vnútroštátne právo obsahuje všeobecné ustanovenie o kriminalizácii marenia spravodlivosti uplatniteľné na všetky trestné činy vrátane korupcie. Členské štáty môžu takéto konanie naďalej kriminalizovať prostredníctvom viacerých trestných činov na vnútroštátnej úrovni.

(19) Korupciu poháňa snaha o nenáležitý ekonomický a iný prospech. S cieľom znížiť motiváciu jednotlivcov a zločineckých skupín páchať nové trestné činy a odradiť jednotlivcov od toho, aby súhlasili s tým, že sa stanú falošnými vlastníkmi majetku, by sa malo obohacovanie prostredníctvom trestných činov korupcie kriminalizovať. Skomplikovalo by sa tak zatajovanie nezákonne nadobudnutého majetku a obmedzilo by sa šírenie korupcie, ako aj škody spôsobované spoločnosti. Transparentnosť pomáha príslušným orgánom odhaliť možné neoprávnené obohatenie. Napríklad v jurisdikciách, kde sú verejní činitelia povinní pravidelne priznávať svoj majetok, a to aj pri nástupe do funkcie a jej ukončení, môžu orgány posúdiť, či priznaný majetok zodpovedá priznaným príjmom.

(20) Členské štáty by mali prijať opatrenia na to, aby sa ako postihnuteľný trestný čin definovalo úmyselné zatajenie alebo zakrytie skutočnej povahy majetku, jeho zdroja, polohy, nakladania s ním, jeho presunov, práv naň alebo jeho vlastníctva s vedomím, že takýto majetok pochádza zo spáchania trestných činov úplatkárstva vo verejnom alebo súkromnom sektore, sprenevery, obchodovania s vplyvom, marenia spravodlivosti alebo podnecovania, napomáhania a pokusu, ako sa stanovuje v tejto smernici.

(21) Nezákonné politické financovanie môže byť prostriedkom, ako priviesť verejných činiteľov k tomu, aby prijali rozhodnutia, ktoré môžu byť v záujme poskytovateľa finančných prostriedkov. Členské štáty by mali zvážiť prijatie vhodných opatrení proti druhom nezákonného politického financovania v súlade so zásadou proporcionality a pravidlami zodpovednosti a transparentnosti na úrovni Únie a na vnútroštátnej úrovni, a to s plným zreteľom na základné slobody vnútorného trhu a volebné práva občanov Únie. Hoci táto smernica takéto nezákonné politické financovanie neupravuje, členské štáty by mohli zvážiť jeho kriminalizáciu v prípade, že ohrozuje demokraciu členských štátov a Únie.

(22) Trestný čin obohacovania z trestných činov korupcie by sa mal vzťahovať na konanie verejného činiteľa, ktorý nadobudne, vlastní alebo požíva majetok, o ktorom vie, že pochádza z trestných činov korupcie spáchaných iným verejným činiteľom. Trestnými činmi obohacovania z trestných činov korupcie a zatajovania nie je dotknutá smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1673 ([6]), a v príslušných prípadoch najmä jej článok 3 ods. 5 a odôvodnenie 11 o „samopraní špinavých peňazí“. Pri posudzovaní toho, či majetok pochádza z akejkoľvek formy účasti na trestnom čine korupcie a či o tom osoba vedela, by sa malo prihliadnuť na osobitné okolnosti prípadu, ako napríklad nepomer medzi hodnotou majetku a zákonným príjmom obvinenej osoby a časovú súbežnosť trestnej činnosti a nadobudnutia majetku. Nemalo by byť potrebné preukázať znalosť všetkých znakov skutkovej podstaty alebo všetkých okolností týkajúcich sa účasti na trestnom čine vrátane totožnosti páchateľa. Okrem toho možno výnosy získané z trestných činov korupcie skonfiškovať na základe smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1260 ([7]). Uvedená smernica obsahuje aj ustanovenia o iných druhoch konfiškácie vrátane, za určitých podmienok, konfiškácie výnosov alebo iného majetku v hodnote zodpovedajúcej výnosom, ktoré podozrivá alebo obvinená osoba previedla na tretie strany alebo ktoré tretie strany nadobudli od podozrivej alebo obvinenej osoby, ak príslušné tretie strany vedeli alebo mali vedieť, že účelom tohto prevodu alebo nadobudnutia bolo zabrániť konfiškácii.

(23) S cieľom odrádzať od korupcie v celej Únii by členské štáty mali stanoviť minimálne druhy a úrovne sankcií trestnej alebo inej ako trestnej povahy za trestné činy vymedzené v tejto smernici. Maximálna výška trestu odňatia slobody a iných sankcií by mala byť dostatočná na to, aby odradila prípadných páchateľov a zohľadnila škodlivosť korupcie. Táto výška by zároveň mala byť primeraná závažnosti každého trestného činu korupcie a mala by byť v súlade s výškou trestných sankcií stanovenou v práve Únie a vo vnútroštátnom práve. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby sa sankcie uplatňovali v rozsahu potrebnom na odradenie od páchania týchto trestných činov. Ak sa vo vnútroštátnom práve stanovuje možnosť trestu s podmienečným odkladom výkonu alebo podmienečného odsúdenia, predčasného prepustenia, podmienečného prepustenia alebo omilostenia osôb odsúdených za niektorý z trestných činov uvedených v tejto smernici, justičné orgány by okrem iných faktorov mali mať možnosť zohľadniť závažnosť príslušných trestných činov.

([6]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1673 z 23. októbra 2018 o boji proti praniu špinavých peňazí prostredníctvom trestného práva (Ú. v. EÚ L 284, 12.11.2018, s. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2018/1673/oj).

([7]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1260 z 24. apríla 2024 o vymáhaní majetku a konfiškácii (Ú. v. EÚ L, 2024/1260, 2.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1260/oj).

(24) Táto smernica by nemala mať vplyv na riadne a účinné uplatňovanie disciplinárnych opatrení alebo sankcií inej ako trestnej povahy, ako napríklad správnych sankcií. Pri odsúdení osoby za trestný čin vymedzený v tejto smernici možno prihliadať na sankcie, ktoré nie sú rovnocenné s trestnými sankciami a ktoré už boli tejto osobe uložené za to isté konanie. Mala by sa v plnom rozsahu rešpektovať zásada zákazu stíhania alebo potrestania v trestnom konaní dvakrát za ten istý trestný čin (*ne bis in idem*).

(25) Členské štáty sa nabádajú, aby svojim príslušným orgánom umožnili uložiť popri treste odňatia slobody alebo namiesto neho sankcie alebo opatrenia, ktoré nie sú nevyhnutne trestnej povahy, ako napríklad vylúčenie z postupov verejného obstarávania alebo dočasný zákaz kandidovať na verejnú funkciu. Takéto opatrenia majú všeobecný odrádzajúci účinok a mohli by znížiť recidívu odsúdených páchateľov. Členské štáty by takisto mali zvážiť zavedenie postupov na pozastavenie vykonávania funkcie alebo dočasné preradenie verejného činiteľa obvineného z trestného činu uvedeného v tejto smernici, pričom by mali mať na pamäti potrebu rešpektovať zásadu prezumpcie neviny a právo na účinný prostriedok nápravy.

(26) S cieľom posilniť trestnoprávnu reakciu na trestné činy súvisiace s korupciou a odradiť od páchania týchto trestných činov by sa mal režim sankcií voči právnickým osobám a fyzickým osobám objasniť a zosúladiť s inými nástrojmi trestného práva Únie. Podľa smerníc Európskeho parlamentu a Rady 2009/81/ES ([8]), 2014/23/EÚ ([9]), 2014/24/EÚ ([10]) a 2014/25/EÚ ([11]) je odsúdenie za korupciu formou právoplatného rozsudku dôvodom na vylúčenie z účasti na postupe verejného obstarávania alebo na postupe udeľovania koncesie. Členské štáty by však mali mať aj možnosť rozhodnúť, že medzi sankcie alebo opatrenia trestnej alebo inej ako trestnej povahy, ktoré možno uložiť právnickým osobám a fyzickým osobám, zahrnú vylúčenie takýchto právnických osôb z postupov verejného obstarávania alebo udeľovania koncesií tak, aby boli zahrnuté aj postupy obstarávania a udeľovania koncesií pod prahovými hodnotami stanovenými v príslušných smerniciach.

(27) Právnické osoby by nemali mať možnosť vyhnúť sa zodpovednosti tým, že využijú sprostredkovateľov vrátane prepojených právnických osôb, aby v ich mene ponúkli, prisľúbili alebo poskytli úplatok verejnému činiteľovi. Okrem toho by sa peňažné sankcie pre právnické osoby mali vypočítavať s prihliadnutím na ich celosvetový obrat alebo na základe fixných maximálnych súm. Pri trestných činoch korupcie sa využíva mimosúdne urovnanie, ktoré sa často chápe ako pragmatický a efektívny spôsob riešenia prípadov, ktorých vyšetrenie a trestné stíhanie, predtým ako sa dostanú na súd, by inak bolo veľmi náročne na čas a zdroje. Aj mimosúdne urovnanie však so sebou môže niesť isté výzvy a členské štáty sa nabádajú, aby takéto výzvy zobrali do úvahy.

(28) Hoci neexistuje povinnosť zvyšovať tresty, členské štáty by mali zabezpečiť, aby mal sudca alebo súd pri ukladaní trestu páchateľom možnosť prihliadnuť na priťažujúce okolnosti stanovené v tejto smernici, ako sa vykonáva vo vnútroštátnom práve. Ostáva na úvahe sudcu alebo súdu, aby rozhodol, či vzhľadom na konkrétne priťažujúce okolnosti zvýši trest, a to s prihliadnutím na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu. Členské štáty by nemali byť povinné ustanoviť priťažujúce okolnosti, ak sa v ich vnútroštátnom práve ustanovuje, že trestné činy vymedzené v rámcovom rozhodnutí Rady 2008/841/SVV ([12]) sú postihnuteľné ako samostatné trestné činy, čo by mohlo viesť k prísnejším sankciám.

([8]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/81/ES z 13. júla 2009 o koordinácii postupov pre zadávanie určitých zákaziek na práce, zákaziek na dodávku tovaru a zákaziek na služby verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi v oblastiach obrany a bezpečnosti a o zmene a doplnení smerníc 2004/17/ES a 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 216, 20.8.2009, s. 76, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj).

([9]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/23/EÚ z 26. februára 2014 o udeľovaní koncesií (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/23/oj).

([10]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

([11]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ z 26. februára 2014 o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES (Ú. v. EÚ L 94, 28.3.2014, s. 243, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj).

([12]) Rámcové rozhodnutie Rady 2008/841/SVV z 24. októbra 2008 o boji proti organizovanému zločinu (Ú. v. EÚ L 300, 11.11.2008, s. 42, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/841/oj).

(29) Členské štáty by mali zabezpečiť, aby mal sudca alebo súd pri ukladaní trestu páchateľom možnosť prihliadnuť na poľahčujúce okolnosti stanovené v tejto smernici, ako sa vykonáva vo vnútroštátnom práve. Takéto okolnosti podliehajúce diskrečnej právomoci súdu by mali zahŕňať prípady, keď páchatelia poskytnú orgánom informácie alebo s nimi inak spolupracujú. Podobne platí, že ak právnické osoby zaviedli skutočné, účinné a riadne vyhodnotené programy vnútornej kontroly, etiky a dodržiavania predpisov, malo by byť pri ukladaní sankcií takýmto právnickým osobám možné považovať takéto opatrenia za poľahčujúce okolnosti. Nižšie sankcie by sa mali zvážiť aj v prípade, že právnická osoba po odhalení trestného činu urýchlene sprístupní informácie a prijme nápravné opatrenia. V každom prípade ostáva na uvážení sudcu alebo súdu, aby určil skutočnú výšku sankcie s ohľadom na konkrétne poľahčujúce okolnosti, pričom prihliadne na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, v príslušných prípadoch aj na skutočnosť, že právnická osoba má programy dodržiavania predpisov len na kozmetické účely, takpovediac „na okrasu“.

(30) Poslanci a iní verejní činitelia môžu mať imunitu alebo právnu ochranu pred vyšetrovaním alebo trestným stíhaním, čo posilňuje ich nezávislosť, keďže ich to chráni pred nepodloženými sťažnosťami, najmä v súvislosti s vyjadrenými názormi alebo s hlasovaním počas výkonu ich funkcie. Takéto imunity však môžu brániť účinnému vyšetrovaniu a trestnému stíhaniu trestných činov korupcie, a to aj tým, že ovplyvňujú odhaľovanie a vyšetrovanie alebo trestné stíhanie iných osôb, ktoré nepožívajú imunitu a mohli sa podieľať na trestnom čine. Preto by mala existovať primeraná rovnováha medzi imunitami alebo jurisdikčnými výsadami priznanými verejným činiteľom v súvislosti s činnosťou v rámci výkonu ich funkcie na jednej strane a možnosťou účinne vyšetrovať trestné činy korupcie, trestne ich stíhať a vydávať o nich rozhodnutia na strane druhej. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby sa výsady a imunita priznané štátnym úradníkom vo vzťahu k vyšetrovaniu a trestnému stíhaniu trestných činov uvedených v tejto smernici dali zrušiť. Od členských štátov by sa však pri transpozícii tejto smernice nemalo vyžadovať, aby menili svoje ústavy ani ústavné zásady. Pri transpozícii tejto smernice do vnútroštátneho práva, ako aj pri uplatňovaní vnútroštátneho práva, ktorým sa táto smernica transponuje, sa uvedené výsady a imunita vrátane rešpektovania slobody mandátu poslanca zohľadňujú v plnom rozsahu. Táto smernica by nemala mať vplyv na legitímne vykonávanie uznaných foriem zastupovania záujmov, ktorých cieľom môže byť legitímne ovplyvnenie verejného rozhodovania, pri ktorých však nedochádza k nenáležitej výmene výhod. Zastupovanie záujmov je dôležité pre tvorbu politiky, ktorú podporuje občianska spoločnosť, a môže legitímne prispievať k verejnému sektoru.

(31) Bez toho, aby bola dotknutá štruktúra vnútroštátnych súdnych systémov, diskrečná právomoc podľa vnútroštátneho práva trestne nestíhať osoby za trestné činy uvedené v tejto smernici by sa mala uplatňovať v súlade s jasnými pravidlami a kritériami. Cieľom takýchto pravidiel by malo byť zohľadnenie všeobecnej potreby účinných, primeraných a odrádzajúcich trestných sankcií za trestné činy korupcie a zabezpečenie účinnosti súdneho konania. Touto smernicou nie sú dotknuté všeobecné pravidlá a zásady vnútroštátneho trestného práva, ktorými sa upravuje uplatňovanie a výkon trestov podľa konkrétnych okolností v každom jednotlivom prípade.

(32) Táto smernica sa uplatňuje bez toho, aby boli dotknuté všeobecné pravidlá a zásady vnútroštátneho trestného práva, ktoré sa týkajú uplatňovania a výkonu trestov podľa konkrétnych okolností v každom jednotlivom prípade.

(33) Najmä vzhľadom na mobilitu niektorých páchateľov a výnosov z trestnej činnosti, ako aj komplexné cezhraničné vyšetrovania nevyhnutné v boji proti korupcii by všetky členské štáty mali stanoviť svoju právomoc tak, aby príslušným orgánom umožnili účinne vyšetrovať a trestne stíhať túto trestnú činnosť vrátane prípadov, keď je trestný čin spáchaný úplne alebo čiastočne na ich území. V rámci tejto povinnosti by členské štáty mali zabezpečiť, aby bola právomoc stanovená aj v situáciách, keď je trestný čin spáchaný prostredníctvom informačného systému používaného na ich území, a to bez ohľadu na to, či sa táto technológia na ich území aj nachádza.

(34) S cieľom zabezpečiť, aby príslušné orgány mali dostatok času na vykonanie zložitých vyšetrovaní a trestných stíhaní, sa v tejto smernici stanovuje minimálna premlčacia lehota, ktorá umožňuje odhaľovať, vyšetrovať a trestne stíhať trestné činy korupcie a vydávať o nich rozhodnutia počas dostatočne dlhého časového obdobia po spáchaní takýchto trestných činov bez toho, aby boli dotknuté tie členské štáty, ktoré nemajú stanovené premlčacie lehoty na vyšetrovanie, trestné stíhanie a výkon.

(35) Trestné činy korupcie môže byť ťažké odhaliť a vyšetrovať, pretože k nim väčšinou dochádza v tajnosti. Značná časť korupčnej trestnej činnosti tak zostáva neodhalená a zločinci môžu profitovať zo svojich korupčných výnosov. Čím dlhšie trvá odhalenie trestného činu korupcie, tým ťažšie je nájsť dôkazy. Preto by sa malo zabezpečiť, aby orgány presadzovania práva a príslušné orgány mali k dispozícii vhodné vyšetrovacie nástroje na zhromažďovanie relevantných dôkazov o trestných činoch korupcie, ktoré sa často týkajú viac ako jedného členského štátu. Okrem toho by členské štáty mali v úzkej koordinácii s Agentúrou Európskej únie pre odbornú prípravu v oblasti presadzovania práva (CEPOL) zaistiť dostatočnú odbornú prípravu, a to aj v oblastiach používania vyšetrovacích nástrojov na účely úspešného vedenia konaní a identifikácie a kvantifikácie výnosov z korupcie v súvislosti s vymáhaním majetku a konfiškáciou. Okrem toho sa touto smernicou uľahčuje zhromažďovanie informácií a dôkazov stanovením poľahčujúcich okolností pre páchateľov, ktorí pomáhajú orgánom. Odborná príprava orgánov presadzovania práva a justičných orgánov by sa mala týkať vyšetrovania trestných činov a trestného konania v súvislosti s trestnými činmi, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti tejto smernice.

(36) Osoby, ktoré oznamujú príslušným orgánom informácie o minulých, prebiehajúcich alebo plánovaných prípadoch korupcie, pričom takéto informácie získali v súvislosti so svojou pracovnou činnosťou, riskujú, že budú v tejto súvislosti čeliť odvetným opatreniam. Takéto oznámenia oznamovateľov môžu posilniť presadzovanie práva tým, že príslušným orgánom umožnia účinne predchádzať korupcii, odhaľovať ju a trestne stíhať. Vzhľadom na verejný záujem na ochrane verejných a súkromných inštitúcií pred takýmito činmi a na posilnení transparentnosti, dobrej správy vecí verejných a zodpovednosti je potrebné zabezpečiť, aby sa zaviedli účinné opatrenia, ktoré umožnia oznamovateľom používať dôverné kanály, upozorniť príslušné orgány a zabezpečiť ochranu oznamovateľov pred odvetnými opatreniami. Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937 ([13]) sa vzťahuje na oznamovanie porušení, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, ako sa uvádza v článku 325 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „ZFEÚ“) a ako sa ďalej špecifikuje v príslušných opatreniach Únie, a teda sa vzťahuje na oznamovanie všetkých trestných činov, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 ([14]). Pokiaľ ide o trestné činy uvedené v tejto smernici, smernica (EÚ) 2019/1937 by sa mala vzťahovať na oznamovanie takýchto trestných činov a na ochranu osôb oznamujúcich takéto trestné činy za podmienok, ktoré sú v nej stanovené. Nad rámec povinností vyplývajúcich zo smernice (EÚ) 2019/1937 by príslušné vnútroštátne orgány mali zabezpečiť, aby osoby, ktoré poskytnú dôkazy alebo inak spolupracujú pri vyšetrovaní trestných činov, mali prístup k potrebnej ochrane v súlade s vnútroštátnym právom.

(37) Keďže široká verejnosť je negatívne dotknutá trestnými činmi korupcie a vo všeobecnosti nemôže v trestnom konaní vystupovať ako obeť, na účely účinného presadzovania práva by zástupcovia dotknutej verejnosti mali mať v prípadoch korupcie možnosť konať vo všeobecnom záujme v súlade s vnútroštátnym právom a podľa príslušných procesných pravidiel. Touto smernicou sa od členských štátov nevyžaduje, aby pre zástupcov dotknutej verejnosti zaviedli nové procesné práva. Ak však takéto procesné práva pre zástupcov dotknutej verejnosti v členskom štáte existujú pre ekvivalentné situácie týkajúce sa trestných činov, ktoré nie sú trestnými činmi stanovenými podľa tejto smernice, ako napríklad právo zúčastňovať sa na konaní ako poškodená strana, takéto procesné práva by sa mali udeliť aj zástupcom dotknutej verejnosti v konaní týkajúcom sa trestných činov korupcie vymedzených v tejto smernici. Právami zástupcov dotknutej verejnosti nie sú dotknuté práva obetí, ako sa stanovujú v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ ([15]). Pojmy „zástupcovia dotknutej verejnosti“ a „obete“ by mali zostať odlišnými pojmami a od členských štátov by sa nemalo vyžadovať, aby uplatňovali práva obetí aj v prípade zástupcov dotknutej verejnosti. Touto smernicou sa od členských štátov nevyžaduje, aby zástupcom dotknutej verejnosti udelili procesné práva v trestnom konaní, ktoré priznávajú kategóriám osôb, ktoré nie sú zástupcami dotknutej verejnosti.

([13]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1937 z 23. októbra 2019 o ochrane osôb, ktoré nahlasujú porušenia práva Únie (Ú. v. EÚ L 305, 26.11.2019, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1937/oj).

([14]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 z 5. júla 2017 o boji proti podvodom, ktoré poškodzujú finančné záujmy Únie, prostredníctvom trestného práva (Ú. v. EÚ L 198, 28.7.2017, s. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj).

([15]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/29/EÚ z 25. októbra 2012, ktorou sa stanovujú minimálne normy v oblasti práv, podpory a ochrany obetí trestných činov a ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/SVV (Ú. v. EÚ L 315, 14.11.2012, s. 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj).

(38) V tejto smernici sa od členských štátov vyžaduje, aby prijali a uverejnili národnú stratégiu predchádzania korupcii a boja proti nej. Členské štáty sa nabádajú, aby túto národnú stratégiu vypracovali po konzultácii s občianskou spoločnosťou, protikorupčnými orgánmi alebo organizačnými jednotkami, nezávislými expertmi, výskumnými pracovníkmi a inými zainteresovanými stranami. V národnej stratégii by sa mali zohľadniť potreby a špecifiká členských štátov, ako aj výzvy, ktorým čelia.

(39) Nezávislé organizácie občianskej spoločnosti majú zásadný význam pre riadne fungovanie demokracie a zohrávajú kľúčovú úlohu pri presadzovaní spoločných hodnôt, na ktorých je Únia založená. Pôsobia ako dôležití strážcovia, ktorí upozorňujú na ohrozenie právneho štátu, prispievajú k tomu, aby sa kompetentné osoby zodpovedali, a zabezpečujú dodržiavanie základných práv. Členské štáty by mali vo vhodných prípadoch podporovať účasť občianskej spoločnosti na protikorupčných činnostiach.

(40) Pluralita a sloboda médií majú zásadný význam pri budovaní právneho štátu, demokratickej zodpovednosti, rovnosti a v boji proti korupcii. Nezávislé a pluralitné médiá, najmä investigatívna žurnalistika, zohrávajú dôležitú úlohu pri kontrole verejných záležitostí, odhaľovaní možnej korupcie a porušovania pravidiel bezúhonnosti, zvyšovaní informovanosti a presadzovaní bezúhonnosti. Členské štáty sú povinné zaručiť novinárom priaznivé prostredie, chrániť ich bezpečnosť a proaktívne podporovať slobodu a pluralitu médií. Odporúčanie Komisie zo 16. septembra 2021 k zaručeniu ochrany, bezpečnosti a posilneniu postavenia novinárov a iných pracovníkov médií v Európskej únii, odporúčanie Komisie z 27. apríla 2022 týkajúce sa ochrany novinárov a obhajcov ľudských práv pred zjavne neopodstatnenými alebo zneužívajúcimi súdnymi konaniami proti verejnej účasti („strategickými žalobami proti verejnej účasti“), ako aj smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1069 ([16]) obsahujú dôležité záruky a normy, ktoré majú zabezpečiť, aby novinári, obhajcovia ľudských práv a iné osoby mohli bez prekážok plniť svoju úlohu.

(41) V záujme účinného riešenia trestných činov vymedzených v tejto smernici je potrebné, aby príslušné orgány v členských štátoch zbierali presné, konzistentné a porovnateľné štatistické údaje o týchto trestných činoch. Členské štáty by preto mali zabezpečiť, aby sa zaviedol primeraný systém na zaznamenávanie, tvorbu a prenos existujúcich štatistických údajov o trestných činoch vymedzených v tejto smernici. Je dôležité, aby členské štáty využívali tieto štatistické údaje na analýzu rozsahu a trendov, pokiaľ ide o trestné činy súvisiace s korupciou, ako aj na informovanie občanov. Členské štáty by mali uverejňovať relevantné štatistické údaje o konaniach súvisiacich s trestnými činmi korupcie extrahované z údajov, ktoré existujú na centralizovanej alebo decentralizovanej úrovni v rámci celého členského štátu. Uvedené údaje môže analyzovať a využívať Komisia v súvislosti s monitorovaním, vykonávaním a hodnotením tejto smernice, ako aj s uplatňovaním ktoréhokoľvek zo súboru nástrojov na podporu právneho štátu, napríklad výročnej správy o právnom štáte.

([16]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1069 z 11. apríla 2024 o ochrane osôb zapojených do verejnej účasti pred zjavne neopodstatnenými nárokmi alebo zneužívajúcimi súdnymi konaniami („strategické žaloby proti verejnej účasti“) (Ú. v. EÚ L, 2024/1069, 16.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

(42) Na účinný boj proti korupcii je nevyhnutná efektívna výmena informácií medzi príslušnými orgánmi zodpovednými za predchádzanie trestným činom korupcie, ich odhaľovanie, vyšetrovanie alebo trestné stíhanie. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby sa informácie medzi príslušnými orgánmi presadzovania práva vymieňali efektívne a včas prostredníctvom sieťovej aplikácie Europolu na zabezpečenú výmenu informácií (SIENA) v súlade s vnútroštátnym právom a právom Únie. Táto smernica, ktorej cieľom je spoločné vymedzenie trestných činov korupcie, by mala slúžiť ako referenčný základ pre výmenu informácií a spoluprácu medzi príslušnými vnútroštátnymi orgánmi podľa nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 603/2013 ([17]), (EÚ) 2018/1240 ([18]) a (EÚ) 2018/1862 ([19]), smerníc Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/681 ([20]), (EÚ) 2019/1153 ([21]) a (EÚ) 2023/977 ([22]) a rozhodnutia Rady 2008/633/SVV ([23]).

(43) Korupcia je prierezovým problémom a zraniteľné miesta, ako aj najvhodnejší spôsob ich riešenia sa v jednotlivých sektoroch odlišujú. Členské štáty by preto mali vo vhodných časových odstupoch uskutočniť posúdenie, aby identifikovali sektory alebo povolania, ktoré sú najviac ohrozené korupciou, a vypracovať opatrenia na riešenie hlavných rizík v identifikovaných sektoroch alebo povolaniach, napríklad aj tým, že budú vo vhodných prípadoch pravidelne organizovať aktivity na zvýšenie informovanosti prispôsobené špecifikám identifikovaných sektorov alebo povolaní. Členské štáty, ktoré zaviedli rozsiahle národné protikorupčné stratégie, by si tiež mohli vybrať, akým spôsobom sa budú zaoberať svojimi posúdeniami rizík v týchto stratégiách, pokiaľ sa tieto riziká budú posudzovať a opatrenia prehodnocovať pravidelne. Napríklad ako sa uvádza v správe Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov z 23. januára 2019 s názvom „Systémy udeľovania občianstva a povolení na pobyt investorom v Európskej únii“, systémy udeľovania povolení na pobyt investorom patria medzi sektory vystavené vysokému riziku korupcie, a preto by mali byť zahrnuté do posúdení sektorov, ktoré sú najviac ohrozené korupciou, a do odbornej prípravy, ktorú majú členské štáty uskutočniť, ako sa stanovuje v tejto smernici.

(44) S cieľom zabezpečiť rovnocennú úroveň ochrany finančných záujmov Únie a vnútroštátnych finančných záujmov by sa ustanovenia smernice (EÚ) 2017/1371 mali zosúladiť s ustanoveniami tejto smernice. Na tento účel by pravidlá uplatniteľné na trestné činy poškodzujúce finančné záujmy Únie, pokiaľ ide o sankcie trestnej alebo inej ako trestnej povahy, priťažujúce a poľahčujúce okolnosti a premlčacie lehoty, mali byť rovnocenné s pravidlami stanovenými v tejto smernici.

([17]) Nariadenie Európskeho Parlamentu a Rady (EÚ) č. 603/2013 z 26. júna 2013 o zriadení systému Eurodac na porovnávanie odtlačkov prstov pre účinné uplatňovanie nariadenia (EÚ) č. 604/2013, ktorým sa ustanovujú kritériá a mechanizmy na určenie členského štátu zodpovedného za posúdenie žiadosti o medzinárodnú ochranu podanej štátnym príslušníkom tretej krajiny alebo osobou bez štátnej príslušnosti v jednom z členských štátov, a o žiadostiach orgánov členských štátov na presadzovanie práva a Europolu o porovnanie s údajmi v systéme Eurodac na účely presadzovania práva a o zmene nariadenia (EÚ) č. 1077/2011, ktorým sa zriaďuje Európska agentúra na prevádzkové riadenie rozsiahlych informačných systémov v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti (Ú. v. EÚ L 180, 29.6.2013, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/603/oj).

([18]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1240 z 12. septembra 2018, ktorým sa zriaďuje Európsky systém pre cestovné informácie a povolenia (ETIAS) a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1077/2011, (EÚ) č. 515/2014, (EÚ) 2016/399, (EÚ) 2016/1624 a (EÚ) 2017/2226 (Ú. v. EÚ L 236, 19.9.2018, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1240/oj).

([19]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1862 z 28. novembra 2018 o zriadení, prevádzke a využívaní Schengenského informačného systému (SIS) v oblasti policajnej spolupráce a justičnej spolupráce v trestných veciach, o zmene a zrušení rozhodnutia Rady 2007/533/SVV a o zrušení nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1986/2006 a rozhodnutia Komisie 2010/261/EÚ (Ú. v. EÚ L 312, 7.12.2018, s. 56, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1862/oj).

([20]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/681 z 27. apríla 2016 o využívaní údajov zo záznamov o cestujúcich (PNR) na účely prevencie, odhaľovania, vyšetrovania a stíhania teroristických trestných činov a závažnej trestnej činnosti (Ú. v. EÚ L 119, 4.5.2016, s. 132, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/681/oj).

([21]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1153 z 20. júna 2019, ktorou sa stanovujú pravidlá uľahčovania využívania finančných a iných informácií na predchádzanie určitým trestným činom, ich odhaľovanie, vyšetrovanie alebo stíhanie a ktorou sa zrušuje rozhodnutie Rady 2000/642/SVV (Ú. v. EÚ L 186, 11.7.2019, s. 122, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1153/oj).

([22]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/977 z 10. mája 2023 o výmene informácií medzi orgánmi presadzovania práva členských štátov a zrušení rámcového rozhodnutia Rady 2006/960/SVV (Ú. v. EÚ L 134, 22.5.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/977/oj).

([23]) Rozhodnutie Rady 2008/633/SVV z 23. júna 2008 o sprístupnení vízového informačného systému (VIS) na nahliadnutie určeným orgánom členských štátov a Europolu na účely predchádzania teroristickým trestným činom a iným závažným trestným činom, ich odhaľovania a vyšetrovania (Ú. v. EÚ L 218, 13.8.2008, s. 129, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2008/633/oj).

(45) Vykonávaním tejto smernice by sa mala zabezpečiť taká úroveň ochrany finančných záujmov Únie, ktorá je rovnocenná s ochranou vnútroštátnych finančných záujmov.

(46) Keďže ciele tejto smernice, a to stanoviť spoločné minimálne pravidlá týkajúce sa vymedzení trestných činov v oblasti korupcie vo všetkých členských štátoch, ako aj dostupnosť účinných, primeraných a odrádzajúcich trestných sankcií za uvedené trestné činy, nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale z dôvodu rozsahu a dôsledkov tejto smernice ich možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii (ďalej len „Zmluva o EÚ“). V súlade so zásadou proporcionality podľa uvedeného článku táto smernica neprekračuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie týchto cieľov.

(47) Zamýšľaný odrádzajúci účinok uplatňovania trestnoprávnych sankcií si vyžaduje mimoriadne obozretný prístup, pokiaľ ide o základné práva. Táto smernica rešpektuje základné práva a zásady uznané predovšetkým v Charte základných práv Európskej únie, konkrétne právo na slobodu a bezpečnosť, ochranu osobných údajov, slobodnú voľbu povolania a právo na prácu, slobodu podnikania, právo vlastniť majetok, právo na účinný prostriedok nápravy a na spravodlivý proces, prezumpciu neviny a právo na obhajobu, zásadu zákonnosti a primeranosti trestných činov a sankcií, ako aj zásadu *ne bis in idem*.

(48) V súlade s článkom 42 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725 ([24]) európsky dozorný úradník pre ochranu údajov vydal 21. júna 2023 stanovisko.

(49) V súlade s článkom 3 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného kráľovstva a Írska s ohľadom na priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, ktorý je pripojený k Zmluve o EÚ a ZFEÚ, Írsko listom z 10. júla 2023 oznámilo želanie zúčastniť sa na prijatí a uplatňovaní tejto smernice.

(50) V súlade s článkami 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, ktorý je pripojený k Zmluve o EÚ a ZFEÚ, sa Dánsko nezúčastňuje na prijatí tejto smernice, nie je ňou viazané ani nepodlieha jej uplatňovaniu. Rámcové rozhodnutie 2003/568/SVV je pre Dánsko naďalej záväzné a vzťahuje sa naň,

PRIJALI TÚTO SMERNICU:

KAPITOLA I

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Článok 1

Predmet úpravy a rozsah pôsobnosti

Touto smernicou sa stanovujú minimálne pravidlá týkajúce sa vymedzenia trestných činov a sankcií trestnej a inej ako trestnej povahy v oblasti korupcie, ako aj opatrenia na lepšie predchádzanie korupcii a boj proti nej.

([24]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/1725 z 23. októbra 2018 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov inštitúciami, orgánmi, úradmi a agentúrami Únie a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 45/2001 a rozhodnutie č. 1247/2002/ES (Ú. v. EÚ L 295, 21.11.2018, s. 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj).

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tejto smernice sa uplatňuje toto vymedzenie pojmov:

1. „majetok“ sú finančné prostriedky alebo aktíva akéhokoľvek druhu vrátane kryptoaktív, hmotné alebo nehmotné, hnuteľné alebo nehnuteľné, hmatateľné alebo nehmatateľné, ako aj právne dokumenty alebo listiny v akejkoľvek forme vrátane elektronickej alebo digitálnej, ktorými sa preukazuje vlastnícke právo k takýmto finančným prostriedkom alebo aktívam alebo iné právo k nim;

2. „verejný činiteľ“ je:

   a) úradník Únie alebo štátny úradník členského štátu alebo tretej krajiny;

   b) akákoľvek iná osoba, ktorá je v súlade s vnútroštátnym právom poverená výkonom verejnej služby a vykonáva ju, vrátane osôb poverených orgánom verejnej moci v členských štátoch alebo tretích krajinách alebo osôb podliehajúcich jeho právomoci;

   c) osoba, ktorá je poverená výkonom verejnej služby a vykonáva ju pre medzinárodnú organizáciu alebo pre medzinárodný súd;

3. „úradník Únie“ je osoba:

   a) ktorá je úradníkom alebo iným zamestnancom Únie zamestnaným na základe zmluvy v zmysle Služobného poriadku úradníkov Európskej únie a Podmienok zamestnávania ostatných zamestnancov stanoveného v nariadení Rady (EHS, Euratom, ESUO) č. 259/68 ([25]) (ďalej len „služobný poriadok“) alebo

   b) ktorú do Únie vyslal členský štát alebo akýkoľvek verejný či súkromný subjekt a ktorá vykonáva funkcie rovnocenné s funkciami, ktoré vykonávajú úradníci Únie alebo iní zamestnanci;

   členovia inštitúcie, orgánu, úradu alebo agentúry Únie a zamestnanci takýchto orgánov sa považujú za úradníkov Únie v rozsahu, v ktorom sa na nich nevzťahuje služobný poriadok;

4. „štátny úradník“ je akákoľvek osoba zastávajúca výkonnú, správnu alebo justičnú funkciu na vnútroštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni, vymenovaná alebo zvolená, alebo zamestnaná na základe zmluvy, na trvalej alebo dočasnej pozícii, platená alebo neplatená, bez ohľadu na jej služobný vek;

   za štátneho úradníka sa v súlade s vnútroštátnym právom považuje každá osoba zastávajúca zákonodarnú funkciu na vnútroštátnej, regionálnej alebo miestnej úrovni;

5. „rozhodca“ je každá osoba, ktorá je vyzvaná, aby vydala právne záväzné rozhodnutie v sporoch predložených stranami rozhodcovskej zmluvy, ak je postavenie rozhodcov ustanovené vo vnútroštátnom práve;

6. „prísediaci“ je každá osoba konajúca ako člen orgánu zodpovedného za rozhodovanie o vine obvinenej osoby v rámci súdneho konania v súlade s vnútroštátnym právom;

7. „porušenie povinnosti“ je aspoň každé správanie, ktoré predstavuje porušenie zákonnej povinnosti alebo porušenie pracovných predpisov alebo pokynov, ktoré sa vzťahujú na pracovnú činnosť osoby, ktorá v akomkoľvek postavení riadi subjekt súkromného sektora alebo preň pracuje;

([25]) Nariadenie Rady (EHS, Euratom, ESUO) č. 259/68 z 29. februára 1968, ktorým sa ustanovuje Služobný poriadok a podmienky zamestnávania ostatných zamestnancov Európskych spoločenstiev a osobitné pravidlá, ktoré sa dočasne uplatňujú na úradníkov Komisie (Ú. v. ES L 56, 4.3.1968, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1968/259(1)/oj).

8. „právnická osoba“ je akýkoľvek subjekt, ktorý má právnu subjektivitu podľa príslušného vnútroštátneho práva, s výnimkou štátov alebo orgánov verejnej moci vykonávajúcich štátnu moc a verejných medzinárodných organizácií;

9. „vysokopostavený úradník“ je verejný činiteľ poverený kľúčovými výkonnými, správnymi, legislatívnymi alebo justičnými funkciami v súlade s vnútroštátnym právom; patria medzi nich napríklad: predsedovia ústrednej a regionálnej vlády, členovia ústrednej a regionálnej vlády, námestníci ministrov, štátni tajomníci, kľúčoví politickí poradcovia, predsedovia a členovia kancelárie alebo kabinetu ministra, ak boli zriadené, členovia parlamentných komôr, členovia ústavných a najvyšších súdov, generálny prokurátor a členovia najvyšších kontrolných úradov, ako aj členovia kolégia komisárov Európskej komisie a poslanci Európskeho parlamentu.

   Ustanoveniami tejto smernice týkajúcimi sa vysokopostavených úradníkov nie sú dotknuté imunity a výsady ustanovené vnútroštátnymi ústavami alebo zákonmi.

KAPITOLA II

TRESTNÉ ČINY KORUPCIE

Článok 3

Úplatkárstvo vo verejnom sektore

Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby trestný čin predstavovalo toto konanie, ak je úmyselné:

a) prísľub, ponuka alebo poskytnutie akejkoľvek nenáležitej výhody verejnému činiteľovi pre neho alebo pre tretiu stranu, a to priamo alebo cez sprostredkovateľa, aby tento činiteľ konal alebo sa zdržal konania pri výkone svojich funkcií (aktívne úplatkárstvo vo verejnom sektore);

b) požadovanie alebo prijatie akejkoľvek nenáležitej výhody zo strany verejného činiteľa, a to priamo alebo cez sprostredkovateľa, alebo prijatie ponuky alebo prísľubu takejto výhody pre tohto činiteľa alebo pre tretiu stranu, aby tento činiteľ konal alebo sa zdržal konania pri výkone svojich funkcií (pasívne úplatkárstvo vo verejnom sektore).

Na účely tohto článku sa rozhodcovia a prísediaci považujú za verejných činiteľov.

Článok 4

Úplatkárstvo v súkromnom sektore

Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby pri uskutočňovaní hospodárskej, finančnej, podnikateľskej alebo obchodnej činnosti predstavovalo trestný čin toto konanie, ak je úmyselné:

a) prísľub, ponuka alebo poskytnutie akejkoľvek nenáležitej výhody osobe, ktorá v akomkoľvek postavení riadi subjekt súkromného sektora alebo preň pracuje, pre túto osobu alebo pre tretiu stranu, a to priamo alebo cez sprostredkovateľa, aby táto osoba konala alebo sa zdržala konania v rozpore so svojimi povinnosťami (aktívne úplatkárstvo v súkromnom sektore);

b) požadovanie alebo prijatie akejkoľvek nenáležitej výhody osobou, ktorá v akomkoľvek postavení riadi subjekt súkromného sektora alebo preň pracuje, a to priamo alebo cez sprostredkovateľa, alebo prijatie ponuky alebo prísľubu takejto výhody pre túto osobu alebo pre tretiu stranu, aby táto osoba konala alebo sa zdržala konania v rozpore so svojimi povinnosťami (pasívne úplatkárstvo v súkromnom sektore).

Článok 5

Sprenevera

1. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby trestný čin predstavovalo konanie, keď verejný činiteľ úmyselne viaže, vypláca, prisvojuje si alebo užíva majetok, ktorého správa mu je priamo alebo nepriamo zverená, v rozpore s účelom, na ktorý bol majetok určený, a to keď takýto čin spácha vo svoj prospech alebo v prospech inej osoby alebo subjektu, alebo ak tým poškodzuje finančné záujmy dotknutého verejného alebo súkromného subjektu.

2. Členské štáty môžu prijať opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby trestný čin predstavovalo konanie, keď osoba, ktorá v akomkoľvek postavení riadi subjekt súkromného sektora alebo preň pracuje, v rámci hospodárskej, finančnej, podnikateľskej alebo obchodnej činnosti úmyselne viaže, vypláca, prisvojuje si alebo užíva akýkoľvek majetok, ktorého správa je jej priamo alebo nepriamo zverená, v rozpore s účelom, na ktorý bol majetok určený, a to keď takýto čin spácha vo svoj prospech alebo v prospech inej osoby alebo subjektu, alebo ak tým poškodzuje finančné záujmy dotknutého verejného alebo súkromného subjektu.

Článok 6

Obchodovanie s vplyvom

1. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby trestný čin predstavovalo toto konanie, ak je úmyselné:

a) prísľub, ponuka alebo poskytnutie akejkoľvek nenáležitej výhody akejkoľvek osobe, a to priamo alebo cez sprostredkovateľa, aby vyvinula nevhodný vplyv na konanie alebo zdržanie sa konania zo strany verejného činiteľa pri výkone jeho funkcií s cieľom získať od neho nenáležitú výhodu;

b) požadovanie alebo prijatie akejkoľvek nenáležitej výhody akoukoľvek osobou, a to priamo alebo cez sprostredkovateľa, alebo prijatie ponuky alebo prísľubu takejto výhody takouto osobou, aby vyvinula nevhodný vplyv na konanie alebo zdržanie sa konania zo strany verejného činiteľa pri výkone jeho funkcií s cieľom získať od neho nenáležitú výhodu.

Na účely tohto článku sa rozhodcovia a prísediaci považujú za verejných činiteľov.

2. Na to, aby bolo konanie uvedené v odseku 1 mohlo predstavovať trestný čin, nie je podstatné, či sa vplyv skutočne vyvíjal, ani to, či údajný vplyv viedol k zamýšľaným výsledkom.

Článok 7

Nezákonný výkon verejných funkcií

Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby pri konaní alebo zdržaní sa konania zo strany verejného činiteľa pri výkone jeho funkcií predstavovali trestné činy aspoň určité závažné porušenia práva, ak sú úmyselné. Členské štáty môžu obmedziť uplatňovanie tohto článku na určité kategórie verejných činiteľov.

Článok 8

Marenie výkonu spravodlivosti

Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby jeden alebo niekoľko trestných činov predstavovalo toto konanie, ak je úmyselné:

a) použitie fyzického násilia, hrozieb či zastrašovania, priamo alebo cez sprostredkovateľa, alebo prísľub, ponuka alebo poskytnutie výhody s cieľom naviesť niekoho na krivú výpoveď alebo zasiahnuť do poskytovania výpovede alebo predkladania dôkazov v konaní v súvislosti so spáchaním niektorého z trestných činov uvedených v článkoch 3 až 6, 9 a 11;

b) použitie fyzického násilia, hrozieb či zastrašovania, priamo alebo cez sprostredkovateľa s cieľom zasiahnuť do výkonu úradných povinností osoby zastávajúcej justičnú funkciu alebo príslušníka orgánu presadzovania práva v súvislosti so spáchaním niektorého z trestných činov uvedených v článkoch 3 až 6, 9 a 11.

Článok 9

Obohatenie sa z trestných činov korupcie

Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby trestný čin predstavovalo úmyselné nadobudnutie, držba alebo užívanie majetku verejným činiteľom, o ktorom tento verejný činiteľ v čase prijatia vie, že pochádza zo spáchania niektorého z trestných činov uvedených v článkoch 3 až 6, 8 a 11 iným verejným činiteľom.

Článok 10

Zatajenie

Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby trestný čin predstavovalo úmyselné zatajenie alebo zakrytie skutočnej povahy majetku, jeho zdroja, polohy, nakladania s ním, jeho presunov, práv naň alebo jeho vlastníctva s vedomím, že takýto majetok pochádza zo spáchania niektorého z trestných činov uvedených v článkoch 3 až 6, 8 a 11.

Článok 11

Podnecovanie, napomáhanie a pokus

1. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby trestný čin predstavovalo podnecovanie na páchanie trestného činu uvedeného v článkoch 3 až 6 a 8 až 10.

2. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby trestný čin predstavovalo napomáhanie páchaniu trestného činu uvedeného v článkoch 3 až 6 a 8 až 10 alebo navádzanie naň.

3. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby bol ako trestný čin postihnuteľný pokus o spáchanie trestného činu uvedeného v článkoch 9 a 10, a zvážia prijatie opatrení potrebných na zabezpečenie toho, aby bol ako trestný čin postihnuteľný pokus o spáchanie aspoň jedného z trestných činov uvedených v článkoch 3 až 6.

Článok 12

Sankcie a opatrenia voči fyzickým osobám

1. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby za trestné činy uvedené v článkoch 3 až 11 bolo možné uložiť účinné, primerané a odrádzajúce trestné sankcie.

2. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby:

a) za trestný čin uvedený v článku 3, ak je skutok, ktorý úradník zamýšľal vykonať alebo ktorého vykonania sa úradník zamýšľal zdržať, v rozpore s jeho povinnosťami, bolo možné uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej päť rokov;

b) za trestné činy uvedené v článku 5 ods. 1 a článkoch 9 a 10 bolo možné uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej štyri roky;

c) za trestné činy uvedené v článku 3, ak skutok, ktorý úradník zamýšľal vykonať alebo ktorého vykonania sa úradník zamýšľal zdržať, nie je v rozpore s jeho povinnosťami, a v článkoch 4 a 6 bolo možné uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej tri roky.

3. Členské štáty môžu stanoviť, že konanie opísané v článku 5 nepredstavuje trestný čin, ak sú príslušný prospech alebo škoda nižšie ako 10 000 EUR. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby prahovú hodnotu 10 000 EUR alebo viac bolo možné dosiahnuť viacerými konaniami, na ktoré sa vzťahuje článok 5, ktoré sú prepojené a rovnakého druhu, ak sú uvedené konania konaniami toho istého páchateľa.

4. Bez toho, aby boli dotknuté odseky 1 a 2 tohto článku, členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby bolo fyzickým osobám, ktoré spáchali trestné činy uvedené v článkoch 3 až 6 a 8 až 11, možné uložiť dodatočné sankcie alebo opatrenia trestnej alebo inej ako trestnej povahy, ktoré sú primerané závažnosti konania. Takéto sankcie alebo opatrenia môžu zahŕňať:

a) peňažné sankcie;

b) odvolanie z verejnej funkcie, pozastavenie jej výkonu a preradenie z nej;

c) zákaz:

i) zastávať verejnú funkciu;

ii) vykonávať verejnú službu;

iii) zastávať funkciu v právnickej osobe, ktorú úplne alebo čiastočne vlastní daný členský štát;

iv) vykonávať podnikateľskú činnosť, ktorá viedla k príslušnému trestnému činu alebo ho umožnila;

d) dočasné zákazy kandidovať na verejnú funkciu;

e) odobratie povolení a poverení vykonávať činnosť, ktorá viedla k príslušnému trestnému činu alebo ho umožnila;

f) vylúčenie z prístupu k verejnému financovaniu vrátane postupov verejného obstarávania, grantov, koncesií a oprávnení;

g) ak existuje verejný záujem, čiastočné alebo úplné zverejnenie súdneho rozhodnutia, ktoré sa týka spáchaného trestného činu a uložených sankcií alebo opatrení, bez toho, aby boli dotknuté pravidlá ochrany súkromia a osobných údajov.

Článok 13

Zodpovednosť právnických osôb

1. Členské štáty zabezpečia, aby mohli byť právnické osoby uznané za zodpovedné za trestné činy uvedené v článkoch 3 až 6 a 8 až 11, pokiaľ takéto trestné činy spáchala v prospech týchto právnických osôb akákoľvek osoba, ktorá má v rámci dotknutej právnickej osoby vedúce postavenie a ktorá konala buď samostatne, alebo ako súčasť orgánu tejto právnickej osoby, na základe jedného alebo viacerých z nasledujúcich oprávnení:

a) oprávnenie zastupovať túto právnickú osobu;

b) oprávnenie rozhodovať v mene tejto právnickej osoby alebo

c) oprávnenie vykonávať kontrolu v rámci tejto právnickej osoby.

2. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby mohli byť právnické osoby uznané za zodpovedné v prípade, že zanedbanie dohľadu alebo kontroly osobou uvedenou v odseku 1 tohto článku umožnilo osobe, ktorá podlieha jej právomoci, spáchať niektorý z trestných činov uvedených v článkoch 3 až 6 a 8 až 11 v prospech tejto právnickej osoby.

3. Zodpovednosť právnických osôb podľa odsekov 1 a 2 tohto článku nebráni trestnému konaniu voči fyzickým osobám, ktoré spáchali trestné činy uvedené v článkoch 3 až 6 a 8 až 11, navádzali na ne alebo boli ich spolupáchateľmi.

Článok 14

Sankcie a opatrenia voči právnickým osobám

1. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby právnickej osobe, ktorá bola uznaná za zodpovednú v súlade s článkom 13 ods. 1 alebo 2, bolo možné uložiť účinné, primerané a odrádzajúce sankcie alebo opatrenia trestnej alebo inej ako trestnej povahy.

2. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sankcie alebo opatrenia voči právnickým osobám, ktoré boli uznané za zodpovedné v súlade s článkom 13 ods. 1 alebo 2 za trestné činy uvedené v článkoch 3 až 6 a 8 až 11, zahŕňali peňažné sankcie trestnej alebo inej ako trestnej povahy, ktorých výška je primeraná závažnosti konania a konkrétnym finančným a iným okolnostiam dotknutej právnickej osoby a ktoré môžu zahŕňať iné sankcie alebo opatrenia trestnej alebo inej ako trestnej povahy, ktoré sú primerané závažnosti konania, ako napríklad:

a) vylúčenie z nároku na verejné dávky alebo pomoc;

b) vylúčenie z prístupu k verejnému financovaniu vrátane postupov verejného obstarávania, grantov, koncesií a oprávnení;

c) dočasný alebo trvalý zákaz vykonávania podnikateľskej činnosti;

d) odobratie povolení a poverení vykonávať činnosť, ktorá viedla k príslušnému trestnému činu alebo ho umožnila;

e) možnosť orgánov verejnej moci zrušiť zmluvu, v súvislosti s ktorou bol trestný čin spáchaný, alebo od nej odstúpiť;

f) nariadenie súdneho dohľadu;

g) súdna likvidácia;

h) zatvorenie prevádzok, ktoré boli použité na spáchanie trestného činu, a

i) ak existuje verejný záujem, čiastočné alebo úplné zverejnenie súdneho rozhodnutia, ktoré sa týka spáchaného trestného činu a uložených sankcií alebo opatrení, bez toho, aby boli dotknuté pravidlá ochrany súkromia a osobných údajov.

3. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby aspoň právnickej osobe, ktorá bola uznaná za zodpovednú v súlade s článkom 13 ods. 1 za trestné činy uvedené v článku 3 až 6 a 9, bolo možné uložiť peňažné sankcie trestnej alebo inej ako trestnej povahy, ktorých výška je primeraná závažnosti konania a konkrétnym finančným a iným okolnostiam dotknutej právnickej osoby. Členské štáty prijmú potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby maximálna výška takýchto peňažných sankcií nebola nižšia ako:

a) za trestné činy uvedené v článkoch 3 až 5:

i) 5 % celkového celosvetového obratu právnickej osoby buď v hospodárskom roku predchádzajúcom roku, v ktorom bol trestný čin spáchaný, alebo v hospodárskom roku predchádzajúcom hospodárskemu roku vydania rozhodnutia o uložení peňažnej sankcie, alebo alternatívne

ii) suma zodpovedajúca 40 000 000 EUR;

b) za trestné činy uvedené v článkoch 6, 8 a 9:

i) 3 % celkového celosvetového obratu právnickej osoby buď v hospodárskom roku predchádzajúcom roku, v ktorom bol trestný čin spáchaný, alebo v hospodárskom roku predchádzajúcom hospodárskemu roku vydania rozhodnutia o uložení peňažnej sankcie, alebo alternatívne

ii) suma zodpovedajúca 24 000 000 EUR.

Členské štáty môžu tiež určiť pravidlá pre prípady, keď nie je možné určiť výšku peňažnej sankcie na základe celkového celosvetového obratu právnickej osoby v hospodárskom roku, ktorý predchádzal roku, v ktorom bol trestný čin spáchaný, alebo v hospodárskom roku, ktorý predchádzal roku rozhodnutia o uložení peňažnej sankcie.

Článok 15

Priťažujúce okolnosti

1. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa v súvislosti s príslušnými trestnými činmi uvedenými v článkoch 3 až 6 a 9 až 11 za priťažujúcu okolnosť považovala okolnosť, že trestné činy boli spáchané v rámci organizovanej zločineckej skupiny v zmysle rámcového rozhodnutia 2008/841/SVV, ak už nie je súčasťou skutkovej podstaty trestných činov uvedených v článkoch 3 až 6 a 9:

2. Členské štáty môžu prijať opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa v súvislosti s príslušnými trestnými činmi uvedenými v článkoch 3 až 6 a 9 až 11 za priťažujúcu okolnosť považovali v súlade s vnútroštátnym právom jedna alebo viaceré z týchto okolností, ak už nie sú súčasťou skutkovej podstaty trestných činov uvedených v článkoch 3 až 6 a 9:

a) páchateľ je vysokopostaveným úradníkom;

b) páchateľ bol v minulosti právoplatným rozsudkom odsúdený za trestné činy rovnakej povahy ako trestné činy uvedené v článkoch 3 až 6 a 9 až 11;

c) páchateľ získal značný prospech alebo trestný čin spôsobil značnú škodu, ak takýto prospech alebo škodu možno určiť;

d) páchateľ vykonáva funkcie vyšetrovania, trestného stíhania alebo vydávania rozhodnutí;

e) páchateľ využil zraniteľnú situáciu osoby, ktorá sa zúčastnila na spáchaní trestného činu;

f) páchateľ je povinným subjektom v zmysle článku 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 ([26]) alebo zamestnancom povinného subjektu, alebo má právomoc, či už samostatne alebo ako súčasť orgánu povinného subjektu, zastupovať tento subjekt alebo právomoc prijímať rozhodnutia v mene tohto subjektu či vykonávať kontrolu v povinnom subjekte a spáchal trestný čin pri výkone svojej odbornej činnosti.

Článok 16

Poľahčujúce okolnosti

Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa v súvislosti s príslušnými trestnými činmi uvedenými v článkoch 3 až 6 a 8 až 11 mohla v súlade s vnútroštátnym právom za poľahčujúce okolnosti považovať jedna alebo viaceré z týchto okolností:

a) páchateľ poskytne príslušným orgánom informácie, ktoré by nemohli získať iným spôsobom, a tým im pomôže identifikovať alebo postaviť pred súd ďalších páchateľov;

b) páchateľ poskytne príslušným orgánom informácie, ktoré by nemohli získať iným spôsobom, a tým im pomôže nájsť dôkazy;

c) ak je právnická osoba uznaná za zodpovednú za niektorý z trestných činov uvedených v článkoch 3 až 6 a 8 až 11, pričom, pokiaľ to nepredstavuje dôvod na vylúčenie zodpovednosti, pred spáchaním trestného činu alebo po ňom zaviedla účinné vnútorné kontroly, informovanosť o etike a programy dodržiavania predpisov s cieľom predchádzať korupcii;

d) ak je právnická osoba uznaná za zodpovednú za niektorý z trestných činov uvedených v článkoch 3 až 6 a 8 až 11, pričom po odhalení trestného činu rýchlo a dobrovoľne oznámila trestný čin príslušným orgánom a prijala nápravné opatrenia.

Poľahčujúce okolnosti uvedené v písmenách c) a d) sa vzťahujú len na právnické osoby.

Článok 17

Výsady a imunita vo vzťahu k vyšetrovaniu a trestnému stíhaniu trestných činov korupcie

Členské štáty, ak to nie je v rozpore s ich ústavami, ústavnými zásadami a zákonmi, prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby bolo možné zrušiť výsady a imunitu udelené štátnym úradníkom týkajúce sa vyšetrovania a trestného stíhania trestných činov uvedených v tejto smernici.

([26]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/849 z 20. mája 2015 o predchádzaní využívaniu finančného systému na účely prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, ktorou sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 648/2012 a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES a smernica Komisie 2006/70/ES (Ú. v. EÚ L 141, 5.6.2015, s. 73, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2015/849/oj).

Článok 18

Právomoc

1. Každý členský štát prijme opatrenia potrebné na to, aby stanovil svoju právomoc vo vzťahu k trestným činom uvedeným v tejto smernici, ak:

a) bol trestný čin spáchaný úplne alebo sčasti na jeho území;

b) je páchateľ jeho štátnym príslušníkom.

2. Členský štát informuje Komisiu, ak sa rozhodne rozšíriť svoju právomoc vo vzťahu k jednému alebo viacerým trestným činom uvedeným v tejto smernici, ktoré boli spáchané mimo jeho územia, ak:

a) páchateľ má obvyklý pobyt na jeho území;

b) bol trestný čin spáchaný proti jeho štátnym príslušníkom alebo osobám, ktoré majú na jeho území obvyklý pobyt;

c) bol trestný čin spáchaný v prospech právnickej osoby usadenej na jeho území;

d) bol trestný čin spáchaný v prospech právnickej osoby v súvislosti s akoukoľvek podnikateľskou činnosťou, ktorá sa úplne alebo čiastočne vykonáva na jeho území.

3. Ak trestný čin uvedený v tejto smernici patrí do právomoci viac ako jedného členského štátu, tieto členské štáty spolupracujú s cieľom určiť, ktorý členský štát povedie trestné konanie. Vo vhodných prípadoch sa vec v súlade s článkom 12 ods. 2 rámcového rozhodnutia Rady 2009/948/SVV ([27]) postúpi Eurojustu.

4. V prípadoch uvedených v odseku 1 písm. b) prijmú členské štáty opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby výkon ich právomoci nepodliehal podmienke, že trestné stíhanie možno začať len na základe oznámenia zo strany štátu, na území ktorého bol trestný čin spáchaný, alebo na základe oznámenia v štáte, v ktorom bol trestný čin spáchaný.

Článok 19

Premlčacie lehoty

1. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na stanovenie takej premlčacej lehoty, ktorou sa umožní vyšetrovanie, trestné stíhanie, súdne konanie a vydanie rozhodnutia v súvislosti s trestnými činmi uvedenými v článkoch 3 až 6 a 8 až 11 počas dostatočne dlhého obdobia po spáchaní týchto trestných činov, aby sa mohli účinne riešiť. Táto premlčacia lehota je:

a) najmenej osem rokov od spáchania trestného činu, za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej štyri roky;

b) najmenej päť rokov od spáchania trestného činu, za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej tri roky.

([27]) Rámcové rozhodnutie Rady 2009/948/SVV z 30. novembra 2009 o predchádzaní kolíziám pri výkone právomoci v trestných veciach a ich urovnávaní (Ú. v. EÚ L 328, 15.12.2009, s. 42, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2009/948/oj).

2. Členské štáty prijmú potrebné opatrenia s cieľom stanoviť takú premlčaciu lehotu, ktorá umožňuje výkon sankcií uložených po právoplatnom odsúdení za trestné činy uvedené v článkoch 3 až 6 a 8 až 11 počas dostatočne dlhého obdobia od daného odsúdenia. Táto premlčacia lehota je:

a) najmenej desať rokov odo dňa právoplatného odsúdenia v týchto prípadoch:

i) trest odňatia slobody na viac ako jeden rok alebo, alternatívne

ii) trest odňatia slobody za trestný čin, za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej štyri roky;

b) najmenej päť rokov odo dňa právoplatného odsúdenia v týchto prípadoch:

i) trest odňatia slobody na najviac jeden rok alebo, alternatívne

ii) trest odňatia slobody za trestný čin, za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej tri roky.

3. Členské štáty môžu odchylne od odseku 1 tohto článku stanoviť kratšiu premlčaciu lehotu za predpokladu, že plynutie takejto premlčacej lehoty možno prerušiť alebo pozastaviť v prípade určených úkonov. Táto lehota nesmie byť kratšia ako:

a) päť rokov v prípade trestných činov, za ktoré možno uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej štyri roky;

b) tri roky v prípade trestných činov, za ktoré možno uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej tri roky.

4. Členské štáty môžu odchylne od odseku 2 tohto článku stanoviť kratšiu premlčaciu lehotu za predpokladu, že plynutie takejto premlčacej lehoty možno prerušiť alebo pozastaviť v prípade určených úkonov. Táto lehota nesmie byť kratšia ako:

a) päť rokov odo dňa právoplatného odsúdenia v týchto prípadoch:

i) trest odňatia slobody na viac ako jeden rok alebo, alternatívne

ii) trest odňatia slobody za trestný čin, za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej štyri roky;

b) tri roky odo dňa právoplatného odsúdenia v týchto prípadoch:

i) trest odňatia slobody na najviac jeden rok alebo, alternatívne

ii) trest odňatia slobody za trestný čin, za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej tri roky.

KAPITOLA III

PREDCHÁDZANIE, OZNAMOVANIE A VYŠETROVANIE

Článok 20

Predchádzanie korupcii

1. Členské štáty prijmú vhodné opatrenia, ako sú informačné a osvetové kampane, na zvýšenie informovanosti verejnosti a súkromného sektora o vplyve a škodlivosti korupcie s cieľom znížiť celkovú úroveň páchania trestných činov korupcie, ako aj riziko korupcie.

2. Členské štáty prijmú opatrenia na zabezpečenie vysokej úrovne bezúhonnosti, transparentnosti a zodpovednosti vo verejnej správe a pri verejnom rozhodovaní s cieľom predchádzať korupcii. Členské štáty podporujú kultúru verejnej služby založenú na uvedených zásadách, pričom zabezpečia, aby štátni úradníci a správne orgány naďalej rozvíjali svoju schopnosť presadzovať primerané odborné štandardy a svoju citlivosť na situácie konfliktu záujmov a riziká korupcie.

3. Členské štáty prijmú opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa zaviedli preventívne nástroje. Tieto nástroje môžu zahŕňať napríklad primeraný prístup k informáciám verejného záujmu, pravidlá zverejňovania a riešenia konfliktov záujmov vo verejnom sektore, opatrenia na zabezpečenie transparentnosti financovania kandidatúr volených verejných činiteľov a politických strán, pravidlá týkajúce sa majetkových priznaní a overovania takýchto priznaní, vyhlásenia o záujmoch podávané štátnymi úradníkmi vymenovanými podľa vnútroštátneho práva a reguláciu situácií, v ktorých nastáva jav otáčavých dverí a ktoré sa týkajú takýchto úradníkov, pravidlá týkajúce sa neoznámenia významného majetku alebo záujmov a pravidlá upravujúce interakciu medzi súkromným sektorom a verejným sektorom.

4. Členské štáty zabezpečia dostupnosť opatrení na predchádzanie korupcii vo verejnom sektore a súkromnom sektore, ktoré sú prispôsobené osobitným rizikám danej oblasti činnosti. Takéto opatrenia zahŕňajú aspoň činnosti na posilnenie bezúhonnosti a predchádzanie možnostiam vzniku korupcie medzi:

a) vysokopostavenými úradníkmi;

b) orgánmi presadzovania práva a justičnými orgánmi vrátane opatrení týkajúcich sa ich menovania a konania.

5. Členské štáty vo vhodných intervaloch vykonávajú posúdenie s cieľom identifikovať sektory alebo povolania, ktoré sú najviac ohrozené korupciou, a vypracúvajú opatrenia na riešenie hlavných rizík v identifikovaných sektoroch alebo povolaniach.

6. V nadväznosti na posúdenie uvedené v odseku 5 členské štáty vo vhodných prípadoch pravidelne organizujú činnosti na zvyšovanie informovanosti, ktoré sú prispôsobené osobitostiam identifikovaných sektorov alebo povolaní, a to aj so zameraním na etiku.

7. Členské štáty prijmú vo vhodných prípadoch opatrenia na podporu účasti občianskej spoločnosti, akademickej obce, mimovládnych organizácií a komunitných organizácií na protikorupčných činnostiach.

Článok 21

Národné stratégie

Bez toho, aby boli dotknuté existujúce politiky, každý členský štát prijme a uverejní národnú stratégiu predchádzania korupcii a boja proti nej, v ktorej stanoví ciele, priority a zodpovedajúce opatrenia a prostriedky na dosiahnutie týchto cieľov. Členské štáty sa usilujú zabezpečiť, aby sa takáto národná stratégia vypracovala po konzultácii s občianskou spoločnosťou, príslušnými orgánmi alebo jednotkami uvedenými v článku 22, nezávislými odborníkmi, výskumnými pracovníkmi a inými zainteresovanými stranami a aby sa v nej zohľadnili potreby a osobitosti členských štátov, ako aj výzvy, ktorým čelia.

Článok 22

Protikorupčné orgány alebo organizačné jednotky

1. S cieľom pokročiť v boji proti korupcii na spoločnom základe členské štáty zabezpečia, aby bol zriadený jeden alebo viacero orgánov alebo organizačných jednotiek poverených predchádzaním korupcii a aby mali potrebné odborné znalosti na boj proti korupcii. Úlohy takýchto orgánov alebo organizačných jednotiek môžu vo vhodných prípadoch zahŕňať:

a) posudzovanie majetkových priznaní štátnych úradníkov vymenovaných podľa vnútroštátneho práva;

b) monitorovanie dodržiavania pravidiel transparentnosti, ktoré sa vzťahujú na štátnych úradníkov a verejné subjekty;

c) monitorovanie dodržiavania zákonných ustanovení a pravidiel týkajúcich sa konfliktov záujmov vo verejnom sektore;

d) identifikácia sektorov alebo povolaní, ktoré sú najviac ohrozené korupciou;

e) spoluprácu s príslušnými orgánmi, subjektmi alebo organizačnými jednotkami poverenými potláčať korupciu.

2. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa zriadil jeden alebo viacero orgánov alebo organizačných jednotiek poverených potláčaním a vyšetrovaním korupcie.

3. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby orgány alebo organizačné jednotky uvedené v odsekoch 1 a 2:

a) fungovali bez nenáležitého zasahovania;

b) boli známe verejnosti;

c) v relevantných prípadoch prijímali rozhodnutia alebo vydávali odporúčania v súlade s transparentnými postupmi stanovenými zákonmi, inými právnymi predpismi alebo správnymi opatreniami;

d) podávali správy o svojich hlavných činnostiach a výsledkoch.

Článok 23

Zdroje

Členské štáty zabezpečia, aby orgány alebo organizačné jednotky poverené prechádzaním korupcii a jej potláčaním mali primeraný počet kvalifikovaných pracovníkov a finančné, technické a technologické zdroje potrebné na účinné vykonávanie svojich funkcií súvisiacich s vykonávaním tejto smernice.

Článok 24

Odborná príprava

1. Každý členský štát prijme opatrenia potrebné na poskytovanie aktualizovanej odbornej prípravy pre svojich štátnych úradníkov, aby boli schopní identifikovať rôzne formy korupcie a riziká korupcie, s ktorými sa môžu stretnúť pri výkone svojich povinností, a včas a vhodným spôsobom reagovať na akúkoľvek podozrivú činnosť.

2. Bez toho, aby bola dotknutá nezávislosť súdnictva a rozdiely v organizácii súdnictva v rámci Únie, každý členský štát prijme opatrenia potrebné na poskytnutie špecializovanej a aktualizovanej odbornej prípravy pre orgány presadzovania práva a justičné orgány poverené vyšetrovaním trestných činov a trestným konaním v súvislosti s trestnými činmi, ktoré patria do rozsahu pôsobnosti tejto smernice.

Článok 25

Ochrana osôb, ktoré oznamujú trestné činy alebo pomáhajú pri ich vyšetrovaní

1. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa na oznamovanie trestných činov uvedených v článkoch 3 až 11 tejto smernice a na ochranu osôb oznamujúcich takéto trestné činy uplatňovala smernica (EÚ) 2019/1937 podľa podmienok v nej stanovených.

2. Okrem opatrení uvedených v odseku 1 členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby akákoľvek osoba, ktorá oznamuje trestné činy uvedené v tejto smernici, poskytuje dôkazy alebo inak spolupracuje s príslušnými orgánmi, mala prístup k opatreniam na ochranu, podporu a pomoc v kontexte trestného konania v súlade s vnútroštátnym právom.

Článok 26

Vyšetrovacie nástroje

Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby boli na vyšetrovanie alebo trestné stíhanie trestných činov uvedených v tejto smernici dostupné účinné a primerané vyšetrovacie nástroje. Vo vhodných prípadoch tieto nástroje zahŕňajú osobitné vyšetrovacie nástroje, ako sú napríklad nástroje, ktoré sa používajú na boj proti organizovanej trestnej činnosti alebo v iných prípadoch závažnej trestnej činnosti.

Článok 27

Zaistenie a konfiškácia

Členské štáty prijmú potrebné opatrenia s cieľom umožniť sledovanie, identifikovanie, zaistenie a konfiškáciu prostriedkov a príjmov z trestných činov uvedených v kapitole II tejto smernice.

Členské štáty viazané smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2014/42/EÚ ([28]) prijmú opatrenia uvedené v prvom odseku tohto článku v súlade s uvedenou smernicou.

Článok 28

Výmena informácií

Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa v súlade s článkom 13 smernice (EÚ) 2023/977 na výmenu informácií medzi príslušnými orgánmi presadzovania práva používala sieťová aplikácia Europolu na zabezpečenú výmenu informácií (SIENA).

([28]) Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/42/EÚ z 3. apríla 2014 o zaistení a konfiškácii prostriedkov a príjmov z trestnej činnosti v Európskej únii (Ú. v. EÚ L 127, 29.4.2014, s. 39, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/42/oj).

Článok 29

Práva obetí

Bez toho, aby bola dotknutá smernica 2012/29/EÚ, členské štáty prijmú opatrenia potrebné na to, aby sa podľa rozhodného práva na obete trestných činov podľa tejto smernice uplatňovali príslušné práva, v príslušných prípadoch vrátane právnických osôb, v súlade s vnútroštátnym právom.

Článok 30

Práva dotknutej verejnosti zúčastňovať sa na konaniach

Členské štáty zabezpečia, aby osoby, ktoré sú alebo pravdepodobne môžu byť dotknuté trestnými činmi uvedenými v článkoch 3 až 9 tejto smernice, a osoby, ktoré majú dostatočný záujem alebo tvrdia, že pretrváva porušenie práva, ako aj mimovládne organizácie, ktoré sú zapojené do boja proti korupcii a spĺňajú požiadavky podľa vnútroštátneho práva, mali vhodné procesné práva v konaniach týkajúcich sa týchto trestných činov, napríklad ako poškodená strana, ak v členskom štáte takéto procesné práva pre dotknutú verejnosť existujú v konaniach týkajúcich sa iných trestných činov.

Článok 31

Pozastavenie výkonu funkcie alebo preradenie verejného činiteľa

Členské štáty zvážia zavedenie trestného, správneho alebo disciplinárneho konania, v rámci ktorého môže príslušný orgán vo vhodných prípadoch pozastaviť výkon funkcie verejného činiteľa obvineného z trestného činu uvedeného v tejto smernici alebo ho dočasne preradiť, a to pri riadnom dodržiavaní zásady prezumpcie neviny.

KAPITOLA IV

KOORDINÁCIA A SPOLUPRÁCA

Článok 32

Spolupráca medzi členskými štátmi a inštitúciami, orgánmi, úradmi alebo agentúrami Únie

Ak existuje podozrenie, že trestné činy uvedené v tejto smernici majú cezhraničnú povahu, príslušné orgány dotknutých členských štátov zvážia postúpenie informácií týkajúcich sa týchto trestných činov náležitým príslušným inštitúciám, orgánom, úradom alebo agentúram Únie.

Bez toho, aby boli dotknuté pravidlá týkajúce sa cezhraničnej spolupráce a vzájomnej právnej pomoci v trestných veciach, členské štáty, Europol, Eurojust, Európska prokuratúra, Európsky úrad pre boj proti podvodom (OLAF) a Komisia navzájom v rámci svojich príslušných právomocí spolupracujú v boji proti trestným činom uvedeným v tejto smernici. Na tento účel poskytuje Eurojust vo vhodných prípadoch technickú a operačnú pomoc, ktorú príslušné orgány potrebujú, aby mohli lepšie koordinovať svoje vyšetrovania. Vo vhodných prípadoch môžu pomoc poskytovať Komisia a OLAF.

Článok 33

Podpora Komisie pre členské štáty a ich príslušné orgány

1. Komisia vypracuje prehľad rizík korupcie v jednotlivých sektoroch v Únii a uľahčuje výmenu informácií medzi členskými štátmi a odborníkmi v celej Únii.

2. Medzi úlohy Komisie vykonávané prostredníctvom siete EÚ na boj proti korupcii patria tieto činnosti:

a) uľahčovanie spolupráce a výmeny najlepších postupov medzi odborníkmi z praxe, zástupcami občianskej spoločnosti, expertmi, výskumnými pracovníkmi a inými zainteresovanými stranami z členských štátov;

b) na požiadanie podporovanie všetkých zainteresovaných strán, a najmä členských štátov, pri ich činnostiach tým, že vypracúva najlepšie postupy, nezáväzné usmerňujúce materiály a metodiky.

3. Komisia informuje členské štáty o finančných zdrojoch na úrovni Únie, ktoré majú členské štáty k dispozícii na boj proti korupcii, vrátane protikorupčných programov Únie s tretími krajinami.

Článok 34

Zber údajov a štatistika

1. Členské štáty zavedú systém na zaznamenávanie, generovanie a poskytovanie anonymizovaných štatistických údajov o trestných činoch uvedených v článkoch 3 až 11 tejto smernice.

2. Štatistické údaje uvedené v odseku 1 zahŕňajú aspoň tieto existujúce údaje, ak sú dostupné na centrálnej úrovni:

a) počet trestných činov, ktoré boli zaznamenané členskými štátmi a o ktorých vydali rozhodnutie;

b) počet zamietnutých súdnych prípadov vrátane počtu prípadov zamietnutých z dôvodu uplynutia premlčacej lehoty pre dotknutý trestný čin;

c) počet mimosúdnych urovnaní vo veciach trestných činov uvedených v článkoch 3 až 11, ak takéto mechanizmy v členskom štáte existujú v ktorejkoľvek fáze príslušného konania;

d) počet fyzických osôb, pričom sa uvedie, ak je k dispozícii, počet verejných činiteľov a vysokopostavených úradníkov, ktorí sú:

   i) trestne stíhaní;

   ii) odsúdení;

   iii) potrestaní peňažnou sankciou;

e) počet právnických osôb, ktoré sú:

   i) trestne stíhané;

   ii) odsúdené;

   iii) potrestané peňažnou sankciou;

f) druhy a výška sankcií uložených za trestné činy uvedené v článkoch 3 až 11;

g) počet milostí týkajúcich sa odsúdení v súvislosti s článkami 3, 4, 5 a 6.

3. Členské štáty každoročne do 1. júna, ak je to možné, najneskôr však do 31. decembra uverejnia v strojovo čitateľnom, ľahko prístupnom a porovnateľnom formáte štatistické údaje uvedené v odseku 2 za predchádzajúci rok a informujú o tom Komisiu.

KAPITOLA V

ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Článok 35

Nahradenie rámcového rozhodnutia 2003/568/SVV a Dohovoru o boji proti korupcii úradníkov Európskych spoločenstiev alebo úradníkov členských štátov Európskej únie

1. Rámcové rozhodnutie 2003/568/SVV sa vo vzťahu k členským štátom viazaným touto smernicou nahrádza bez toho, aby boli dotknuté povinnosti uvedených členských štátov týkajúce sa lehoty na transpozíciu uvedeného rámcového rozhodnutia do vnútroštátneho práva.

Pokiaľ ide o členské štáty viazané touto smernicou, odkazy na rámcové rozhodnutie 2003/568/SVV sa považujú za odkazy na túto smernicu. Konkrétne sa odkazy na článok 2 rámcového rozhodnutia 2003/568/SVV považujú za odkazy na kapitolu II tejto smernice.

2. Vo vzťahu k členským štátom viazaným touto smernicou sa nahrádza Dohovor o boji proti korupcii úradníkov Európskych spoločenstiev alebo úradníkov členských štátov Európskej únie.

Pokiaľ ide o členské štáty viazané touto smernicou, odkazy na uvedený dohovor sa považujú za odkazy na túto smernicu. Konkrétne sa odkazy na článok 3 uvedeného Dohovoru o boji proti korupcii úradníkov Európskych spoločenstiev alebo úradníkov členských štátov Európskej únie považujú za odkazy na kapitolu II tejto smernice.

Článok 36

Zmeny smernice (EÚ) 2017/1371

Smernica (EÚ) 2017/1371 sa mení takto:

1. V článku 2 ods. 1 sa vkladá toto písmeno:

„c) ‚vysokopostavený úradník' je vysokopostavený úradník v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 9 smernice Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2026/1021 (*).

(*) Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2026/1021 z 29. apríla 2026 o boji proti korupcii, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2003/568/SVV a Dohovor o boji proti korupcii úradníkov Európskych spoločenstiev alebo úradníkov členských štátov Európskej únie a ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1371 (Ú. v. EÚ L, 2026/1021, 11.5.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2026/1021/oj)."

2. Článok 4 ods. 2 sa nahrádza takto:

„2. Členské štáty prijmú potrebné opatrenia na zabezpečenie toho, aby pasívne aj aktívne úplatkárstvo vo verejnom sektore, ak je spáchané úmyselne, predstavovalo trestný čin.

a) Na účely tejto smernice je ‚pasívne úplatkárstvo vo verejnom sektore' konanie verejného činiteľa, ktorý priamo alebo cez sprostredkovateľa požaduje alebo prijme výhody akéhokoľvek druhu pre seba alebo pre tretiu stranu, alebo akceptuje prísľub takejto výhody, aby konal alebo aby sa zdržal konania v súlade so svojimi povinnosťami alebo pri výkone svojich funkcií spôsobom, ktorý poškodzuje alebo môže poškodiť finančné záujmy Únie.

b) Na účely tejto smernice je ‚aktívne úplatkárstvo vo verejnom sektore' konanie osoby, ktorá priamo alebo cez sprostredkovateľa prisľúbi, ponúkne alebo poskytne výhodu akéhokoľvek druhu verejnému činiteľovi, pre neho samotného alebo pre tretiu stranu, aby konal alebo aby sa zdržal konania v súlade so svojimi povinnosťami alebo pri výkone svojich funkcií spôsobom, ktorý poškodzuje alebo môže poškodiť finančné záujmy Únie."

3. Článok 7 sa mení takto:

a) odsek 3 sa nahrádza takto:

„3. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby bolo možné za trestné činy uvedené v článku 3 a článku 4 ods. 1 a 3, pri ktorých vznikla značná škoda alebo prospech, uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej štyri roky.

Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby v prípade, že skutok, ktorý úradník zamýšľal vykonať alebo ktorého vykonania sa úradník zamýšľal zdržať, nie je v rozpore s jeho povinnosťami, bolo možné za trestné činy uvedené v článku 4 ods. 2 uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej štyri roky, ak pri týchto trestných činoch vznikla značná škoda alebo prospech.

Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby v prípade, že skutok, ktorý úradník zamýšľal vykonať alebo ktorého vykonania sa úradník zamýšľal zdržať, je v rozpore s jeho povinnosťami, bolo možné za trestné činy uvedené v článku 4 ods. 2 uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej päť rokov, ak pri týchto trestných činoch vznikla značná škoda alebo prospech.

Škoda alebo prospech, ktoré vznikli v dôsledku trestných činov uvedených v článku 3 ods. 2 písm. a), b) a c) a v článku 4, sa považujú za značné, ak škoda alebo prospech presahuje 100 000 EUR.

Škoda alebo prospech, ktoré vznikli spáchaním trestných činov uvedených v článku 3 ods. 2 písm. d) a ktoré podliehajú článku 2 ods. 2, sa vždy považujú za značné.

Členské štáty môžu taktiež stanoviť trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej štyri roky na základe iných závažných okolností vymedzených v ich vnútroštátnom práve.";

b) odsek 4 sa nahrádza takto:

„4. V prípade trestných činov uvedených v článku 3 ods. 2 písm. a), b) alebo c) alebo v článku 4 ods. 1 a 3, pri ktorých škoda nedosahuje sumu 10 000 EUR alebo prospech nedosahuje sumu 10 000 EUR, môžu členské štáty stanoviť iné ako trestné sankcie.";

c) dopĺňa sa tento odsek:

„6. Bez toho, aby boli dotknuté odseky 1 až 5 tohto článku, členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby fyzickým osobám, ktoré spáchali trestné činy uvedené v článkoch 3, 4 a 5 tejto smernice, bolo možné uložiť dodatočné sankcie alebo opatrenia trestnej alebo inej ako trestnej povahy, ktoré môžu zahŕňať sankcie alebo opatrenia uvedené v článku 12 ods. 4 smernice (EÚ) 2026/1021."

4. Článok 8 sa nahrádza takto:

„*Článok 8*

Priťažujúce a poľahčujúce okolnosti

Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa považovalo za priťažujúcu okolnosť, ak bol trestný čin uvedený v článku 3, 4 alebo 5 tejto smernice spáchaný v rámci zločineckej organizácie v zmysle vymedzenia v rámcovom rozhodnutí 2008/841/SVV.

Členské štáty môžu prijať opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sa v súlade s príslušnými ustanoveniami vnútroštátneho práva jedna alebo viaceré okolnosti uvedené v článkoch 15 a 16 smernice (EÚ) 2026/1021 mohli v súvislosti s trestnými činmi uvedenými v tejto smernici považovať za priťažujúce a poľahčujúce okolnosti.“

5. Článok 9 sa nahrádza takto:

„*Článok 9*

Sankcie pre právnické osoby

1. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby právnickej osobe uznanej za zodpovednú v súlade s článkom 6 bolo možné uložiť účinné, primerané a odrádzajúce sankcie alebo opatrenia trestnej alebo inej ako trestnej povahy.

2. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby sankcie alebo opatrenia pre právnické osoby uznané za zodpovedné podľa článku 6 tejto smernice zahŕňali peňažné sankcie trestnej alebo inej ako trestnej povahy, ktorých výška bude primeraná závažnosti konania a konkrétnym finančným a iným okolnostiam dotknutej právnickej osoby a ktoré môžu zahŕňať iné sankcie alebo opatrenia trestnej alebo inej ako trestnej povahy, ktoré sú primerané závažnosti konania, ako napríklad sankcie a opatrenia uvedené v článku 14 ods. 2 smernice (EÚ) 2026/1021.

Pokiaľ sú právnické osoby uznané za zodpovedné podľa článku 6 ods. 1 tejto smernice za trestné činy uvedené v článku 4 ods. 2 a 3 tejto smernice, uplatňuje sa článok 14 ods. 3 smernice (EÚ) 2026/1021.“

6. Článok 12 sa mení takto:

a) odseky 2, 3 a 4 sa nahrádzajú takto:

„2. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na to, aby sa vyšetrovanie, trestné stíhanie, súdne konanie a vydávanie rozhodnutí v súvislosti s trestnými činmi uvedenými v článku 3, článku 4 ods. 1 a článku 5, za ktoré možno uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej štyri roky, umožnilo počas obdobia najmenej piatich rokov od spáchania trestného činu.

3. Odchylne od odseku 2 môžu členské štáty stanoviť premlčaciu lehotu, ktorá je kratšia ako päť rokov, ale nie kratšia ako tri roky, a to za predpokladu, že plynutie takejto premlčacej lehoty možno prerušiť alebo pozastaviť v prípade určených úkonov.

4. Členské štáty prijmú opatrenia potrebné na to, aby sa vyšetrovanie, trestné stíhanie, súdne konanie a vydávanie rozhodnutí v súvislosti s trestnými činmi uvedenými v článku 4 ods. 2 a 3, za ktoré možno uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej štyri roky, umožnilo počas obdobia najmenej ôsmich rokov od spáchania trestného činu.“;

b) dopĺňajú sa tieto odseky:

„5. Odchylne od odseku 4 môžu členské štáty stanoviť premlčaciu lehotu, ktorá je kratšia ako osem rokov, ale nie kratšia ako päť rokov, a to za predpokladu, že plynutie takejto premlčacej lehoty možno prerušiť alebo pozastaviť v prípade určených úkonov.

6. Členské štáty prijmú potrebné opatrenia s cieľom stanoviť premlčaciu lehotu najmenej päť rokov odo dňa právoplatného odsúdenia za trestný čin uvedený v článku 3, článku 4 ods. 1 a článku 5, ktorá umožní výkon týchto sankcií uložených po uvedenom odsúdení:

a) trest odňatia slobody na viac ako jeden rok alebo, alternatívne

b) trest odňatia slobody za trestný čin, za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej štyri roky.

7. Odchylne od odseku 6 môžu členské štáty stanoviť premlčaciu lehotu, ktorá je kratšia ako päť rokov, ale nie kratšia ako tri roky, a to za predpokladu, že plynutie takejto premlčacej lehoty možno prerušiť alebo pozastaviť v prípade určených úkonov.

8. Členské štáty prijmú potrebné opatrenia s cieľom stanoviť premlčaciu lehotu najmenej desať rokov odo dňa právoplatného odsúdenia za trestný čin uvedený v článku 4 ods. 2 a 3, ktorá umožní výkon týchto sankcií uložených po uvedenom odsúdení:

a) trest odňatia slobody na viac ako jeden rok alebo, alternatívne

b) trest odňatia slobody za trestný čin, za ktorý možno uložiť trest odňatia slobody s hornou hranicou trestnej sadzby najmenej štyri roky.

9. Odchylne od odseku 8 môžu členské štáty stanoviť premlčaciu lehotu, ktorá je kratšia ako desať rokov, ale nie kratšia ako päť rokov, ak zabezpečia, že plynutie takejto premlčacej lehoty možno prerušiť alebo pozastaviť v prípade určených úkonov.“

Článok 37

Transpozícia

1. Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do 1. júna 2028.

Pokiaľ však ide o povinnosti podľa článku 20 ods. 5 a článku 21, členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do 1. júna 2029.

2. Členské štáty uvedú priamo v prijatých opatreniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upravia členské štáty.

3. Členské štáty oznámia Komisii znenie hlavných opatrení vnútroštátneho práva, ktoré prijmú v oblasti pôsobnosti tejto smernice.

Článok 38

Hodnotenie a podávanie správ

1. Komisia do 1. júna 2030 predloží Európskemu parlamentu a Rade správu, v ktorej posúdi rozsah, v akom členské štáty prijali opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou.

2. Komisia do 1. júna 2032 predloží Európskemu parlamentu a Rade správu, v ktorej posúdi pridanú hodnotu tejto smernice, pokiaľ ide o boj proti korupcii, vrátane posúdenia článku 7 a jeho vykonávania členskými štátmi. V uvedenej správe sa uvedie aj vplyv tejto smernice na základné práva a slobody. Na základe tohto posúdenia Komisia v prípade potreby rozhodne o primeraných následných opatreniach.

Článok 39

Nadobudnutie účinnosti

Táto smernica nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom nasledujúcim po jej uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Článok 40

Adresáti

Táto smernica je určená členským štátom v súlade so zmluvami.

V Štrasburgu 29. apríla 2026

Za Európsky parlament	*Za Radu*
predsedníčka	*predsedníčka*
R. METSOLA	M. RAOUNA